

PRACA Z ZASTANYM KODEM

NAJLEPSZE TECHNIKI

Michael C. Feathers

Helion

Tytuł oryginału: Working Effectively with Legacy Code

Tłumaczenie: Ireneusz Jakóbk

Projekt okładki: Studio Gravite/Olsztyn

Obarek, Pokoński, Pazdrijowski, Zaprucki

ISBN: 978-83-283-9934-1

Authorized translation from the English language edition, entitled: WORKING EFFECTIVELY WITH LEGACY CODE; ISBN 0131177052; by Michael C. Feathers; published by Pearson Education, Inc, publishing as Prentice Hall.

Copyright © 2005 by Pearson Education, Inc.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from Pearson Education, Inc. Polish language edition published by HELION S.A., Copyright © 2014, 2017, 2022.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<https://helion.pl/user/opinie/prazvv>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Pliki z przykładami omawianymi w książce można znaleźć pod adresem:

<https://ftp.helion.pl/przyklady/prazvv.zip>

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <https://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Słowo wstępne	9
Przedmowa	11
Wstęp	17
Część I: Mechanika zmian	19
Rozdział 1. Zmiany w oprogramowaniu	21
Cztery powody wprowadzania zmian w oprogramowaniu	21
Ryzykowna zmiana	25
Rozdział 2. Praca z informacją zwrotną	27
Co to jest testowanie jednostkowe?	30
Testy wyższego poziomu	32
Pokrycie testami	33
Algorytm dokonywania zmian w cudzym kodzie	36
Rozdział 3. Rozpoznanie i separowanie	39
Fałszywi współpracownicy	41
Rozdział 4. Model spoinowy	47
Ogromny arkusz z tekstem	47
Spoiny	48
Rodzaje spoin	51
Rozdział 5. Narzędzia	63
Narzędzia do automatycznej refaktoryzacji	63
Obiekty pozorowane	65
Jazmo testowania jednostkowego	66
Ogólne jazmo testowe	71
Część II: Zmiany w oprogramowaniu	73
Rozdział 6. Nie mam zbyt wiele czasu, a muszę to zmienić	75
Kielkowanie metody	77
Kielkowanie klasy	80
Opakowywanie metody	85
Opakowywanie klasy	88
Podsumowanie	93

Rozdział 7. Dokonanie zmiany trwa całą wieczność	95
Zrozumienie	95
Opóźnienie	96
Usuwanie zależności	97
Podsumowanie	102
Rozdział 8. Jak mogę dodać nową funkcjonalność?	103
Programowanie sterowane testami	104
Programowanie różnicowe	110
Podsumowanie	119
Rozdział 9. Nie mogę umieścić tej klasy w jarmie testowym	121
Przypadek irytującego parametru	121
Przypadek ukrytej zależności	128
Przypadek konstrukcyjnego kłębowiska	131
Przypadek irytującej zależności globalnej	133
Przypadek straszliwych zależności dyrektyw include	141
Przypadek cebulowego parametru	144
Przypadek zaliasowanego parametru	147
Rozdział 10. Nie mogę uruchomić tej metody w jarmie testowym	151
Przypadek ukrytej metody	152
Przypadek „pomocnych” funkcji języka	155
Przypadek niewykrywalnych skutków ubocznych	158
Rozdział 11. Muszę dokonać zmian. Które metody powinienem przetestować?	165
Myślenie o skutkach	166
Śledzenie w przód	171
Propagacja skutków	176
Narzędzia do wyszukiwania skutków	177
Wyciąganie wniosków z analizy skutków	179
Upraszczenie schematów skutków	180
Rozdział 12. Muszę dokonać wielu zmian w jednym miejscu. Czy powinienem poussać zależności we wszystkich klasach, których te zmiany dotyczą?	183
Punkty przechwycenia	184
Ocena projektu z punktami zwężenia	191
Pułapki w punktach zwężenia	192
Rozdział 13. Muszę dokonać zmian, ale nie wiem, jakie testy napisać	195
Testy charakteryzujące	196
Charakteryzowanie klas	199
Testowanie ukierunkowane	200
Heurystyka pisania testów charakteryzujących	205
Rozdział 14. Dobijają mnie zależności biblioteczne	207
Rozdział 15. Cała moja aplikacja to wywołania API	209

Rozdział 16. Nie rozumiem wystarczająco dobrze kodu, żeby go zmienić	219
Notatki i rysunki	220
Adnotowanie listingów	221
Szybka refaktoryzacja	222
Usuwanie nieużywanego kodu	223
Rozdział 17. Moja aplikacja nie ma struktury	225
Opowiadanie historii systemu	226
Puste karty CRC	230
Analiza rozmowy	232
Rozdział 18. Przeszkadza mi mój testowy kod	235
Konwencje nazewnictwa klas	235
Lokalizacja testu	236
Rozdział 19. Mój projekt nie jest zorientowany obiektowo. Jak mogę bezpiecznie wprowadzać zmiany?	239
Prosty przypadek	240
Przypadek trudny	241
Dodawanie nowego zachowania	244
Korzystanie z przewagi zorientowania obiektowego	247
Wszystko jest zorientowane obiektowo	250
Rozdział 20. Ta klasa jest za duża, a ja nie chcę, żeby stała się jeszcze większa	253
Dostrzeganie odpowiedzialności	257
Inne techniki	269
Posuwanie się naprzód	270
Po wyodrębnieniu klasy	273
Rozdział 21. Wszędzie zmieniam ten sam kod	275
Pierwsze kroki	278
Rozdział 22. Muszę zmienić monstrialną metodę, lecz nie mogę napisać do niej testów	293
Rodzaje monstrów	294
Stawianie czoła monstrom przy wsparciu automatycznej refaktoryzacji	297
Wyzwanie ręcznej refaktoryzacji	300
Strategia	307
Rozdział 23. Skąd mam wiedzieć, czy czegoś nie psuję?	311
Superświadome edytowanie	312
Edytowanie jednego elementu naraz	313
Zachowywanie sygnatur	314
Wsparcie kompilatora	317
Programowanie w parach	318
Rozdział 24. Czujemy się przytłoczeni. Czy nie będzie chociaż trochę lepiej?	321

Część III: Techniki usuwania zależności	325
Rozdział 25. Techniki usuwania zależności	327
Adaptacja parametru	328
Wyłonienie obiektu metody	332
Uzupełnianie definicji	338
Hermetyzacja referencji globalnej	340
Upublicznienie metody statycznej	346
Wyodrębnienie i przesłonięcie wywołania	349
Wyodrębnienie i przesłonięcie metody wytwórczej	351
Wyodrębnienie i przesłonięcie gettera	353
Wyodrębnienie implementera	356
Wyodrębnienie interfejsu	361
Wprowadzenie delegatora instancji	367
Wprowadzenie statycznego settera	370
Zastępowanie biblioteki	375
Parametryzacja konstruktora	377
Parametryzacja metody	381
Uproszczenie parametru	383
Przesunięcie funkcjonalności w górę hierarchii	386
Przesunięcie zależności w dół hierarchii	390
Zastąpienie funkcji wskaźnikiem do funkcji	393
Zastąpienie referencji globalnej getterem	396
Utworzenie podklasy i przesłonięcie metody	398
Zastąpienie zmiennej instancji	401
Przedefiniowanie szablonu	405
Przedefiniowanie tekstu	409
Dodatek: Refaktoryzacja	411
Wyodrębnianie metody	411
Słownik	415
Skorowidz	417

Rozdział 9.

Nie mogę umieścić tej klasy w jarzmie testowym

Będzie ciężko. Gdyby utworzenie instancji klasy w jarzmie testowym zawsze było łatwe, książka ta byłaby o wiele krótsza. Niestety, często zadanie to jest trudne.

Oto cztery najczęściej występujące problemy, które napotykaamy:

1. Nie da się w prosty sposób utworzyć obiektów klasy.
2. Nie da się w prosty sposób przeprowadzić procesu budowy jarzma testowego z umieszczoną w nim klasą.
3. Korzystanie z konstruktora, którego potrzebujemy użyć, wywołuje skutki uboczne.
4. Konstruktor wykonuje sporo pracy, a my musimy ją rozpoznać.

W rozdziale tym zajmiemy się serią przykładów, które skupiają się na tych problemach, z uwzględnieniem różnych języków. Istnieje więcej niż tylko jeden sposób poradzenia sobie z każdym z tych problemów. Zaznajomienie się z tymi przykładami jest jednak niezłą metodą na poznanie całego arsenału technik usuwania zależności i nauczenia się, które z nich wybrać i jak je stosować w określonych sytuacjach.

Przypadek irytującego parametru

Kiedy muszę wprowadzić zmianę w cudzym systemie, zwykle początkowo jestem nastawiony bardzo optymistycznie. Nie mam pojęcia dlaczego. Na ile tylko mogę, próbuję być realistą, ale optymizm zawsze się przebija. „Hej”, mówię do siebie (albo do kolegi), „wygląda na to, że będzie łatwo. Musimy tylko coś tam trochę stentegować, i po robocie”. Wszystko to brzmi prosto, kiedy się o tym mówi, aż bierzemy się do klasy CośTam (czymkolwiek by ona była) i się jej przyglądamy. „No dobra. Musimy więc dodać metodę tutaj, zmienić inną metodę tam i oczywiście wrzucić całość do jarzma testowego”. W tym

momencie zaczynam nieco wątpić. „Motyla noga! Wygląda na to, że najprostszy konstruktor w tej klasie przyjmuje trzy parametry, ale — dodaję optymistycznie — być może utworzenie obiektu wcale nie będzie takie trudne”.

Zajmijmy się przykładem i zobaczymy, czy mój optymizm ma podstawy, czy jest tylko mechanizmem obronnym.

W kodzie systemu realizującego płatności znajduje się nieprzetestowana klasa Javy o nazwie `CreditValidator`.

```
public class CreditValidator
{
    public CreditValidator(RGHConnection connection,
                          CreditMaster master,
                          String validatorID) {
        ...
    }
    Certificate validateCustomer(Customer customer)
        throws InvalidCredit {
        ...
    }
    ...
}
```

Jedną z wielu funkcji tej klasy jest informowanie nas, czy klienci mają otwarty kredyt. Jeśli tak, otrzymujemy certyfikat informujący o wysokości kredytu. Jeśli nie, klasa zgłasza wyjątek.

Nasza misja, o ile tylko ją przyjmijemy, polega na dodaniu do tej klasy nowej metody. Metoda będzie nosić nazwę `getValidationPercent`, a jej zadaniem będzie informowanie nas o odsetku udanych wywołań metody `validateCustomer` w czasie działania walidatora.

Od czego zaczniemy?

Kiedy musimy utworzyć obiekt w jarzmie testowym, często najlepszym podejściem jest po prostu próba jego utworzenia. Moglibyśmy przeprowadzić rozległą analizę, aby dowiedzieć się, dlaczego będzie (albo też nie będzie) to łatwe bądź trudne, ale równie proste będzie utworzenie klasy testowej `jUnit`, wprowadzenie do niej kodu i skompilowanie go.

```
public void testCreate() {
    CreditValidator validator = new CreditValidator();
}
```

Najlepszym sposobem na stwierdzenie, czy będziesz mieć kłopoty podczas tworzenia instancji klasy w jarzmie testowym, jest po prostu próba jej utworzenia. Napisz przypadek testowy i spróbuj w jego ramach utworzyć obiekt. Kompilator powie Ci, czego potrzebujesz, aby odnieść sukces.

To jest test konstrukcyjny. Testy konstrukcyjne wyglądają trochę dziwnie. Kiedy piszę taki test, zwykle nie umieszczam w nim asercji. Po prostu próbuję skonstruować obiekt. Później, gdy mam już możliwość tworzenia obiektów w jarzmie testowym, zwykle pozbywam się takiego testu albo zmieniam jego nazwę, żebym mógł go wykorzystać do sprawdzenia czegoś ważniejszego.

Wróćmy jednak do naszego przykładu.

Do konstruktora nie dodaliśmy jeszcze żadnych argumentów, więc kompilator narzeka. Mówi nam, że dla klasy `CreditValidator` nie ma domyślnego konstruktora. Szperając w kodzie, odkrywamy, że potrzebujemy klasy `RGHConnection`, klasy `CreditMaster` oraz hasła. Klasy te mają tylko po jednym konstruktorze i wyglądają następująco:

```
public class RGHConnection
{
    public RGHConnection(int port, String Name, string passwd)
        throws IOException {
        ...
    }
}

public class CreditMaster
{
    public CreditMaster(String filename, boolean isLocal) {
        ...
    }
}
```

Kiedy konstruowany jest obiekt klasy `RGHConnection`, łączy się on z serwerem. Podczas połączenia pobierane są z serwera wszystkie dane potrzebne do zweryfikowania kredytu klienta.

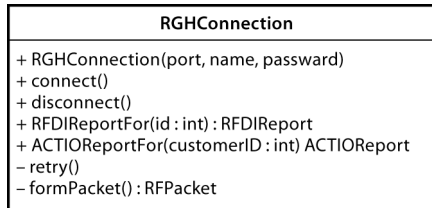
Druga klasa, `CreditMaster`, przekazuje nam informacje polityczne, z których korzystamy, podejmując decyzje kredytowe. Podczas konstruowania obiektu klasy `CreditMaster` wczytuje informacje z pliku i zapisuje je w pamięci, abyśmy mogli z nich skorzystać.

Wygląda więc na to, że umieszczenie tej klasy w jarmie testowym będzie dość łatwe, prawda? Nie tak szybko. Możemy napisać test, ale czy damy radę z nim pracować?

```
public void testCreate() throws Exception {
    RGHConnection connection = new RGHConnection(DEFAULT_PORT,
                                                "admin", "rii8ii9s");
    CreditMaster master = new CreditMaster("crm2.mas", true);
    CreditValidator validator = new CreditValidator(
                                                connection, master, "a");
}
```

Okazuje się, że nawiązywanie przez metodę `RGHConnection` połączenia z serwerem w czasie testu nie jest dobrym pomysłem. Zabiera to sporo czasu, a serwer nie zawsze odpowiada. Z kolei klasa `CreditMaster` nie stwarza problemów. Kiedy stworzymy jej instancję, plik jest wczytywany szybko, poza tym jest on tylko do odczytu, w związku z czym nie musimy się obawiać, że testy go uszkodzą.

Kiedy chcemy utworzyć walidator, prawdziwą przeszkodę stanowi klasa `RGHConnection` — jest ona **irytującym parametrem**. Gdybyśmy mogli utworzyć jakiś rodzaj fałszywego obiektu tej klasy i sprawić, że `CreditValidator` uwierzy, iż komunikuje się z autentycznym obiektem, moglibyśmy uniknąć całej masy problemów związanych z połączeniem. Spójrzmy na metody, które udostępnia klasa `RGHConnection` (rysunek 9.1).

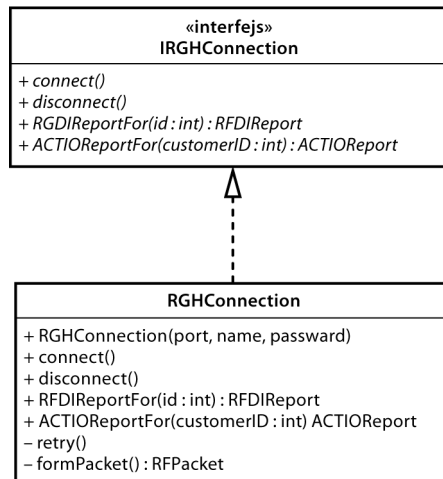

Rysunek 9.1. Klasa RGHConnection

Wygląda na to, że klasa RGHConnection zawiera zbiór metod, które obsługują mechanizm nawiązywania połączenia: connect, disconnect i retry, a także kilka metod biznesowych, takich jak RFDIReportFor i ACTIOReportFor. Pisząc naszą nową metodę dla klasy CreditValidator, będziemy musieli wywołać metodę RFDIReportFor, aby uzyskać wszystkie potrzebne nam informacje. Zazwyczaj dane te pochodzą z serwera, ale ponieważ chcemy uniknąć nawiązywania rzeczywistego połączenia, będziemy musieli znaleźć jakiś sposób na ich udostępnienie przez nas.

W tym przypadku najlepszą metodą na utworzenie fałszywego obiektu będzie **wyodrębnienie interfejsu** (361) w odniesieniu do klasy RGHConnection. Jeśli dysponujesz narzędziem, które wspiera refaktoryzację, prawdopodobnie udostępni ono **wyodrębnienie interfejsu**. Jeżeli Twoje środowisko programistyczne nie wspiera tej techniki, pamiętaj, że **wyodrębnienie interfejsu** jest na tyle proste, że można je wykonać ręcznie.

Po **wyodrębnieniu interfejsu** (361) otrzymujemy taką strukturę, jak pokazano na rysunku 9.2.

Rysunek 9.2. Klasa RGHConnection po wyodrębnieniu interfejsu

Możemy przystąpić do pisania testów, tworząc niedużą fałszywą klasę, która udostępni potrzebne nam raporty:

```
public class FakeConnection implements IRGHConnection
{
```

```

public RFDIReport report;

public void connect() {}
public void disconnect() {}
public RFDIReport RFDIReportFor(int id) { return report; }
public ACTIOReport ACTIOReportFor(int customerID) { return null; }
}

```

Mając tę klasę, możemy rozpocząć tworzenie takich testów:

```

void testNoSuccess() throws Exception {
    CreditMaster master = new CreditMaster("crm2.mas", true);
    IRGHConnection connection = new FakeConnection();
    CreditValidator validator = new CreditValidator(
        connection, master, "a");
    connection.report = new RFDIReport(...);

    Certificate result = validator.validateCustomer(new Customer(...));

    assertEquals(Certificate.VALID, result.getStatus());
}

```

Klasa `FakeConnection` jest trochę dziwna. Jak często w ogóle piszemy metody, które nie mają żadnego ciała i tylko zwracają pustą wartość? Co gorsza, ma ona publiczną zmienną, której każdy może nadać taką wartość, jaką tylko zechce. Wydaje się, że klasa ta narusza wszelkie obowiązujące reguły. Otóż w rzeczywistości ich wcale nie narusza. Reguły dla klas umożliwiających przeprowadzanie testów są inne. Kod klasy `FakeConnection` nie jest kodem produkcyjnym. Nigdy nie zostanie uruchomiony w naszej pełnej aplikacji — będzie działał wyłącznie w jarzmie testowym.

Teraz, kiedy możemy już utworzyć walidator, mamy możliwość napisania metody `getValidationPercent`. Oto test, który ją weryfikuje:

```

void testAllPassed100Percent() throws Exception {
    CreditMaster master = new CreditMaster("crm2.mas", true);
    IRGHConnection connection = new FakeConnection("admin", "rii8ii9s");
    CreditValidator validator = new CreditValidator(
        connection, master, "a");
    connection.report = new RFDIReport(...);
    Certificate result = validator.validateCustomer(new Customer(...));
    assertEquals(100.0, validator.getValidationPercent(), THRESHOLD);
}

```

Kod testowy a kod produkcyjny

Kod testowy nie musi spełniać tych samych standardów co kod produkcyjny. Zazwyczaj nie mam nic przeciwko naruszaniu zasady hermetyzacji poprzez tworzenie zmiennych publicznych, jeśli uprości to pisanie testów. Kod testowy powinien być jednak przejrzysty; powinien być łatwy do zrozumienia i prosty w modyfikowaniu.

Spójrz na testy `testNoSuccess` i `testAllPassed100Percent` w tym przykładzie. Czy zawierają one powielony kod? Tak. Powtórzone są trzy pierwsze wiersze. Powinny one zostać wyodrębnione i umieszczone w jednym miejscu — metodzie `setUp()` tej klasy testowej.

Test ten sprawdza, czy procent uwierzytelnienia wynosi mniej więcej 100.0, gdy otrzymujemy pojedynczy, ważny certyfikat kredytu.

Test działa poprawnie, ale pisząc kod metody `getValidationPercent`, zauważamy coś interesującego. Okazuje się, że nie będzie ona w ogóle używać metody `CreditMaster`. Dlaczego więc ją piszemy i przekazujemy do obiektu klasy `CreditValidator`? Może wcale nie musimy tego robić? Instancję klasy `CreditValidator` moglibyśmy utworzyć w naszym teście następująco:

```
CreditValidator validator = new CreditValidator(connection, null, "a");
```

Czy jeszcze się nie pogubiłeś?

Sposób, w jaki ludzie reagują na tego typu kod, sporo mówi o systemach, z którymi oni pracują. Jeżeli widząc ten kod, powiedziałeś: „O, świetnie. Do konstruktora przekazywana jest wartość `null`. W naszym systemie ciągle tak robimy”, prawdopodobnie zajmujesz się dość paskudnym systemem. Zapewne wszędzie masz w nim porzrzucone instrukcje sprawdzające występowanie pustej wartości i pełno kodu warunkowego określającego, co można, a co trzeba z nią zrobić. Z drugiej jednak strony, jeśli spojrzaleś na powyższy kod i stwierdziłeś: „Z tym facetem chyba jest coś nie tak! Przekazywanie w systemie wartości `null`? Czy on w ogóle ma o czymkolwiek pojęcie?” — otóż tym z Was z tej drugiej grupy (a przynajmniej tym, którzy nadal to czytają i nie zamknęli z rozmachem tej książki w księgarni) — chciałbym powiedzieć coś takiego: pamiętajcie, że robimy to tylko w testach. Najgorsze, co się może stać, to to, że jakiś fragment kodu spróbuje skorzystać z tej zmiennej. W naszym przypadku środowisko uruchomieniowe Javy zgłosi wyjątek. Ponieważ jarzmo wyłapuje wszystkie wyjątki zgłaszane podczas testów, dość szybko dowiemy się, czy jakiś parametr jest w ogóle używany.

Przekazywanie pustej wartości

Kiedy piszesz testy, a pewien obiekt wymaga parametru, który jest trudny do utworzenia, rozważ przekazanie po prostu pustej wartości. Jeżeli parametr ten zostanie użyty podczas wykonywania się testu, kod zgłosi wyjątek, który zostanie wychwycony przez jarzmo testowe. Jeśli musisz mieć zachowanie, które istotnie wymaga obiektu, to będziesz mógł go skonstruować i przekazać jako parametr.

Przekazywanie pustej wartości jest w niektórych językach bardzo wygodną techniką. Dobrze się ona sprawdza w Javie i C# oraz niemal każdym języku, który zgłasza wyjątek, gdy w czasie działania programu zostanie użyta pusta referencja. Z tego wynika, że przekazywanie pustej wartości nie jest dobrym pomysłem w przypadku C i C++, chyba że masz pewność, iż program uruchomieniowy wykryje błędy związane z pustymi wskaźnikami. W przeciwnym razie będziesz mieć do czynienia z testami, które się tajemniczo wysypują — o ile będziesz mieć szczęście. Jeśli zabraknie Ci szczęścia, Twoje testy będą po prostu bezobjawowo i beznadziejnie złe. W czasie działania będą niszczyć pamięć, a Ty nigdy się o tym nie dowiesz.

Kiedy pracuję w Javie, często zaczynam od następującego testu, a parametry uzupełniam w miarę potrzeb.

```
public void testCreate() {
    CreditValidator validator = new CreditValidator(null, null, "a");
}
```

Najważniejsze do zapamiętania jest to, aby nie przekazywać pustej wartości w kodzie produkcyjnym, chyba że nie masz innego wyboru. Wiem, że niektóre biblioteki tego od Ciebie oczekują, ale kiedy piszesz nowy kod, masz lepszą alternatywę. Jeśli kusi Cię użycie pustej wartości w kodzie produkcyjnym, znajdź miejsca, w których są one zwracane i pobierane, po czym weź pod uwagę inne rozwiązanie. Zastanów się nad użyciem **wzorca pustego obiektu**.

Wzorzec pusty obiekt

Wzorzec pusty obiekt to sposób na uniknięcie użycia pustych wartości w programach. Mamy na przykład metodę, która zwraca dane pracownika po otrzymaniu jego numeru identyfikacyjnego. Co powinno zostać zwrócone, jeśli nie ma pracownika o podanym numerze?

```
for(Iterator it = idList.iterator(); it.hasNext(); ) {
    EmployeeID id = (EmployeeID)it.next();
    Employee e = finder.getEmployeeForID(id);
    e.pay();
}
```

Mamy kilka możliwości. Możemy podjąć decyzję o zgłaszaniu wyjątków, dzięki czemu nie będzie trzeba niczego zwracać, ale takie rozwiązanie zmusiłoby klienty do jawnej obsługi błędów. Moglibyśmy także zwracać pustą wartość, lecz wówczas klienty musieliby jawnie sprawdzać, czy jej nie otrzymują.

Jest jeszcze trzecie rozwiązanie. Czy powyższy kod tak naprawdę sprawdza, czy istnieje pracownik, któremu należy zapłacić? Czy musi to robić? A gdybyśmy tak mieli klasę o nazwie `NullEmployee`? Instancja tej klasy nie ma nazwiska ani adresu, a kiedy polecisz jej dokonanie wypłaty, po prostu nic nie robi.

W takich kontekstach puste obiekty mogą być przydatne — pomagają one chronić klienty przed jawną obsługą błędów. Chociaż puste obiekty są pomocne, powinieneś zachować ostrożność, gdy z nich korzystasz. Oto przykład niewłaściwego sposobu liczenia pracowników, którym wypłacono wynagrodzenie:

```
int employeesPaid = 0;
for(Iterator it = idList.iterator(); it.hasNext(); ) {
    EmployeeID id = (EmployeeID)it.next();
    Employee e = finder.getEmployeeForID(id);
    e.pay();
    employeesPaid++; // błąd!
}
```

Jeśli któryś ze zwróconych pracowników jest pracownikiem pustym, to zliczenie będzie błędne.

Puste obiekty są przydatne zwłaszcza wtedy, gdy klient nie musi sprawdzać, czy dana operacja się powiodła. W wielu przypadkach możemy tak dopracować nasz projekt, abyśmy mieli do czynienia z takim właśnie rozwiązaniem.

Przekazanie pustej wartości i wyodrębnienie interfejsu (361) to dwa sposoby na poradzenie sobie z irytującymi parametrami. Czasami można jednak skorzystać z jeszcze innej możliwości. Jeżeli sprawiająca problemy zależność w parametrze nie jest bezpośrednio zakodowana w swoim konstruktorze, w celu pozbycia się jej możemy skorzystać z techniki **tworzenia podklasy i przesłaniania metody** (398). W tym przypadku rozwiązanie takie byłoby możliwe. Jeśli konstruktor klasy `RGHConnection` używa metody `connect` w celu nawiązania połączenia, moglibyśmy pozbyć się zależności, przesłaniając wywołanie `connect()` w testowanej podklasie. **Tworzenie podklasy i przesłanianie metody** (398) może być bardzo przydatnym sposobem usuwania zależności, ale musimy mieć pewność, że nie zmieniamy zachowania, które chcemy przetestować, gdy z niego korzystamy.

Przypadek ukrytej zależności

Niektóre klasy bywają podstępne. Patrzymy na nie, znajdujemy konstruktor, którego chcemy użyć, i próbujemy go wywołać. Wtedy trach! Napotykamy przeszkodę. Jedną z najczęściej występujących przeszkód jest **ukryta zależność** — konstruktor korzysta z zasobów, do których nie mamy łatwego dostępu w naszym jarzmie testowym. Zobaczmy taką sytuację w następnym przykładzie; źle zaprojektowaną klasę w C++, która obsługuje listę mailingową:

```
class mailing_list_dispatcher
{
public:
    mailing_list_dispatcher ();
    virtual ~mailing_list_dispatcher;

    void send_message(const std::string& message);
    void add_recipient(const mail_txm_id id,
                      const mail_address& address);
    ...

private:
    mail_service *service;
    int status;
};
```

Oto fragment konstruktora tej klasy. Alokuje ona obiekt `mail_service` za pomocą instrukcji `new` na liście inicjatora konstruktora. To kiepski styl, ale potem jest jeszcze gorzej. Konstruktor wykonuje sporo szczegółowej pracy z tym obiektem; korzysta też z magicznej liczby 12. Co ma oznaczać to 12?

```
mailing_list_dispatcher::mailing_list_dispatcher()
: service(new mail_service), status(MAIL_OKAY)
{
    const int client_type = 12;
    service->connect();
    if (service->get_status() == MS_AVAILABLE) {
```

```

        service->register(this, client_type, MARK_MESSAGES_OFF);
        service->set_param(client_type, ML_NOBOUNCE | ML_REPEATOFF);
    }
    else
        status = MAIL_OFFLINE;
    ...
}

```

Podczas testu możemy utworzyć instancję tej klasy, ale chyba nie przyniesie nam ona większych korzyści. Przede wszystkim musimy połączyć się z bibliotekami pocztowymi i skonfigurować system pocztowy, aby obsługiwał rejestrowanie. Jeśli w trakcie testów użyjemy funkcji `send_message`, to naprawdę wyślemy maile do ludzi. Automatyczne testowanie tej funkcjonalności będzie trudne, chyba że skonfigurujemy specjalną skrzynkę pocztową i będziemy się z nią regularnie łączyć, czekając na nadejście wiadomości. Takie rozwiązanie byłoby dobre podczas całościowych testów systemu, ale wszystko, co chcemy teraz zrobić, to tylko dodać do klasy kilka przetestowanych funkcjonalności, więc sposób ten byłby lekką przesadą. Jak moglibyśmy utworzyć prosty obiekt w celu dodania jakiejś nowej funkcjonalności?

Podstawowy problem w tym przypadku polega na tym, że zależność od obiektu `mail_service` jest ukryta w konstruktorze `mailing_list_dispatcher`. Gdyby istniał jakiś sposób na zastąpienie tego obiektu fałszywką, moglibyśmy dokonać rozpoznania, posługując się fałszywym obiektem i uzyskać informację zwrotną podczas modyfikowania klasy.

Jedną z technik, które możemy wykorzystać, jest **parametryzacja konstruktora** (377). Przy jej pomocy wyciągamy na zewnątrz zależność istniejącą w konstruktorze, przekazując ją do konstruktora.

Oto jak wygląda kod konstruktora po **sparametryzowaniu konstruktora** (377):

```

mailing_list_dispatcher::mailing_list_dispatcher(mail_service *service)
: status(MAIL_OKAY)
{
    const int client_type = 12;
    service->connect();
    if (service->get_status() == MS_AVAILABLE) {
        service->register(this, client_type, MARK_MESSAGES_OFF);
        service->set_param(client_type, ML_NOBOUNCE | ML_REPEATOFF);
    }
    else
        status = MAIL_OFFLINE;
    ...
}

```

Jedyna różnica tak naprawdę sprowadza się do tego, że obiekt `mail_service` jest tworzony poza klasą i do niej przekazywany. Być może nie wygląda to na znaczne usprawnienie, ale teraz mamy ogromne możliwości. Możemy skorzystać z **wyodrębniania interfejsu** (361), aby uzyskać interfejs dla `mail_service`. Jeden z implementerów tego interfejsu może być klasą produkcyjną, która faktycznie wysyła maile. Inny może być fałszywą klasą, rozpoznającą to, co robimy podczas testów, oraz informującą nas, że istotnie to się stało.

Parametryzacja konstruktora (377) jest bardzo wygodnym sposobem na przesunięcie zależności z konstruktora na zewnątrz, jednak programiści nie biorą go zbyt często pod uwagę. Jedną z przeszkód stanowi fakt, że wiele osób sądzi, iż w celu przekazania nowego parametru konieczna będzie zmiana wszystkich klientów klasy, co jednak nie jest prawdą. Możemy sobie z tym poradzić następująco. Najpierw wyodrębniamy ciało konstruktora i tworzymy z niego nową metodę o nazwie `initialize`. W przeciwieństwie do większości innych sposobów wyodrębniania metod możemy to całkiem bezpiecznie zrobić bez testów, gdyż w trakcie tej czynności **zachowujemy sygnatury** (314).

```
void mailing_list_dispatcher::initialize(mail_service *service)
{
    status = MAIL_OKAY;
    const int client_type = 12;
    service.connect();
    if (service->get_status() == MS_AVAILABLE) {
        service->register(this, client_type, MARK_MESSAGES_OFF);
        service->set_param(client_type, ML_NOBOUNCE | ML_REPEATOFF);
    }
    else
        status = MAIL_OFFLINE;
    ...
}

mailing_list_dispatcher::mailing_list_dispatcher(mail_service *service)
{
    initialize(service);
}
```

Teraz możemy udostępnić konstruktor, który ma oryginalną sygnaturę. Testy mogą wywoływać konstruktor sparametryzowany przez `mail_service`, natomiast klienci mogą wywoływać go w poniższy sposób; nie muszą wiedzieć, że coś uległo zmianie.

```
mailing_list_dispatcher::mailing_list_dispatcher()
{
    initialize(new mail_service);
}
```

Tego typu refaktoryzacja jest jeszcze łatwiejsza w takich językach jak C# i Java, ponieważ możemy w nich wywoływać konstruktory z poziomu innych konstruktorów.

Gdybyśmy na przykład robili coś podobnego w C#, wynikowy kod mógłby wyglądać następująco:

```
public class MailingListDispatcher
{
    public MailingListDispatcher()
    : this(new MailService())
    {}

    public MailingListDispatcher(MailService service) {
        ...
    }
}
```


Z zależnościami ukrytymi w konstruktorach można sobie radzić za pomocą wielu technik. Zwykle możemy zastosować **wyodrębnianie i przesłanie gettera** (353), **wyodrębnianie i przesłanie metody wytwórczej** (351) oraz **zastępowanie zmiennej instancji** (401), najbardziej jednak lubię korzystać z **parametryzacji konstruktora** (377). Kiedy w konstruktorze tworzony jest obiekt i nie ma on żadnych zależności konstrukcyjnych, łatwą do zastosowania techniką będzie właśnie **parametryzacja konstruktora**.

Przypadek konstrukcyjnego klębowiska

Parametryzacja konstruktora (377) jest jedną z najprostszych technik, z których możemy skorzystać w celu usunięcia zależności ukrytych w konstruktorze. Jest też techniką, po którą często sięgamy w pierwszej kolejności. Niestety, nie zawsze jest ona najlepszym wyborem. Jeśli konstruktor tworzy sporą liczbę obiektów lub ma dostęp do wielu zmiennych globalnych, możemy w rezultacie uzyskać bardzo długą listę parametrów. W gorszych sytuacjach konstruktor tworzy kilka obiektów, po czym używa ich do utworzenia kolejnych obiektów, tak jak poniżej:

```
class WatercolorPane
{
public:
    WatercolorPane(Form *border, WashBrush *brush, Pattern *backdrop)
    {
        ...
        anteriorPanel = new Panel(border);
        anteriorPanel->setBorderColor(brush->getForeColor());
        backgroundPanel = new Panel(border, backdrop);
        cursor = new FocusWidget(brush, backgroundPanel);
        ...
    }
    ...
}
```

Gdybyśmy chcieli zrobić rozpoznanie, posługując się obiektem `cursor`, mielibyśmy problem. Obiekt ten jest osadzony w klębowisku tworzonych obiektów. Moglibyśmy spróbować przenieść poza klasę cały kod użyty do tworzenia kursora. W dalszej kolejności klient mógłby utworzyć kursor i przekazać go jako argument. Nie będzie to jednak bezpieczne, jeśli nie mamy na miejscu testów, poza tym rozwiązanie takie byłoby sporym utrudnieniem dla klientów tej klasy.

Jeśli dysponujemy narzędziem refaktoryzującym, które bezpiecznie wyodrębni metody, możemy skorzystać z techniki **wyodrębniania i przesłania metody wytwórczej** (351) w odniesieniu do kodu konstruktora, co jednak nie sprawdzi się we wszystkich językach. Możemy tak postąpić w Javie i C#, ale już C++ nie pozwala wywoływać funkcji wirtualnych w konstruktorach w celu odwołania się do wirtualnych funkcji zdefiniowanych w klasach pochodnych. Poza tym tak w ogóle to nie jest dobry pomysł. Funkcje w klasach pochodnych często zakładają, że mogą korzystać ze zmiennych w ich klasie bazowej.

Dopóki konstruktor klasy bazowej nie zakończy w pełni swojej pracy, istnieje ryzyko, że przesłonięta funkcja, która go wywołuje, może uzyskać dostęp do niezainicjalizowanej zmiennej.

Inną opcją jest **zastępowanie zmiennej instancji** (401). Piszemy setter dla klasy, który umożliwi nam podstawienie innej instancji po skonstruowaniu obiektu.

```
class WatercolorPane
{
public:
    WatercolorPane(Form *border, WashBrush *brush, Pattern *backdrop)
    {
        ...
        anteriorPanel = new Panel(border);
        anteriorPanel->setBorderColor(brush->getForeColor());
        backgroundPanel = new Panel(border, backdrop);

        cursor = new FocusWidget(brush, backgroundPanel);
        ...
    }

    void supersedeCursor(FocusWidget *newCursor)
    {
        delete cursor;
        cursor = newCursor;
    }
}
```

Musimy być bardzo ostrożni, gdy stosujemy tę technikę refaktoryzacji w C++. Kiedy zastępujemy obiekt, powinniśmy pozbyć się jego starej instancji. Często oznacza to, że musimy skorzystać z operatora `delete` w celu wywołania destruktoru i zniszczenia pamięci obiektu. Kiedy to robimy, musimy wiedzieć, co robi destruktor i czy niszczy on coś, co zostało przekazane konstruktorowi obiektu. Jeśli nie będziemy ostrożni podczas czyszczenia pamięci, możemy spowodować pewne subtelne błędy.

W większości innych języków **zastępowanie zmiennej instancji** (401) jest dość proste w użyciu. Oto wynik zastosowania tej techniki zapisany w Javie. Nie musimy robić nic szczególnego, aby pozbyć się obiektu, do którego odwołuje się `cursor` — proces odśmiecania pamięci i tak w końcu się go pozbędzie. Powinniśmy jednak być szczególnie uważni, aby nie korzystać z tej metody w kodzie produkcyjnym. Jeżeli obiekty, które zastępujemy, zarządzają innymi zasobami, możemy spowodować całkiem poważne problemy związane z dostępem do zasobów.

```
void supersedeCursor(FocusWidget newCursor) {
    cursor = newCursor;
}
```

Teraz, gdy mamy już zastępczą metodę, możemy podjąć się próby utworzenia instancji `FocusWidget` poza klasą i przekazać go do obiektu po jego skonstruowaniu. Ponieważ potrzebujemy przeprowadzić rozpoznanie, w odniesieniu do klasy `FocusWidget` możemy skorzystać z techniki **wyodrębniania interfejsu** (361) albo **wyodrębniania implementera**

(356) i utworzyć fałszywy obiekt do przekazania. Z pewnością będzie to łatwiejsze niż tworzenie obiektu `FocusWidget` w konstruktorze.

```
TEST(renderBorder, WatercolorPane)
{
    ...
    TestingFocusWidget *widget = new TestingFocusWidget;
    WatercolorPane pane(form, border, backdrop);

    pane.supersedeCursor(widget);

    LONGS_EQUAL(0, pane.getComponentCount());
}
```

Nie lubię korzystać z techniki **zastępowania zmiennej instancji** (401). Używam jej, kiedy nie mam już innego wyjścia. Prawdopodobieństwo pojawienia się problemów z zarządzaniem zasobami jest zbyt duże. Mimo to korzystam z niej od czasu do czasu w C++. Często wolałbym zastosować **wyodrębnianie i przesłanianie metody wytwórczej** (351), co jednak jest niemożliwe w przypadku konstruktorów w języku C++. Z tego też powodu rzadko uciekam się do **zastępowania zmiennej instancji** (401).

Przypadek irytującej zależności globalnej

Od lat ludzie w branży programistycznej narzekają, że nie ma na rynku większej liczby komponentów wielokrotnego użytku. Wraz z upływem czasu sytuacja polepszyła się — istnieje wiele komercyjnych oraz otwartych platform, ale w zasadzie z wielu z nich tak naprawdę nie korzystamy; to raczej one używają naszego kodu. Platformy te często zarządzają cyklem życia aplikacji, a my piszemy kod wypełniający puste miejsca. Możemy to zaobserwować we wszystkich rodzajach platform, od ASP.NET aż do Java Struts. W taki sposób działa nawet xUnit — piszemy klasy testowe, a on je wywołuje i wyświetla wyniki ich działania.

Platformy rozwiązują wiele problemów i nadają nam impet, gdy rozpoczynamy nowe projekty, ale to nie takiego rodzaju wielokrotnego wykorzystania oczekiwano we wcześniejszych latach rozwoju oprogramowania. Wielokrotne użycie w starym stylu ma miejsce wtedy, gdy znajdujemy jakąś klasę lub zbiór klas, których chcemy użyć w naszej aplikacji, i po prostu to robimy. Dodajemy je do naszego projektu i z nich korzystamy. Byłoby miło, gdybyśmy mogli tak robić rutynowo, ale szczerze mówiąc — myślę, że sami siebie oszukujemy nawet wtedy, gdy tylko myślimy o takim rodzaju wielokrotnego użycia, skoro nie potrafimy wyciągnąć z pierwszej lepszej aplikacji dowolnej klasy i oddzielnie jej skompilować w jarmie testowym bez konieczności wykonania całej masy pracy (ale zrzędu).

Wiele różnych rodzajów zależności może utrudniać tworzenie i używanie klas na platformach testowych, a jedną z najgorszych, z jakimi możemy mieć do czynienia, jest użycie zmiennych globalnych. W prostszych przypadkach w celu ominięcia takich zależności możemy posłużyć się **parametryzacją konstruktora** (377), **parametryzacją metody**

(381) oraz **wyodrębnianiem i przesłaniem wywołania** (349), ale czasami zależności globalne są tak wszechobecne, że prościej będzie rozprawić się z nimi u źródła. Z taką sytuacją spotkamy się w następnym przykładzie, którym jest aplikacja w Javie, rejestrująca pozwolenia na budowę w pewnej agencji rządowej. Oto jedna z jej głównych klas:

```
public class Facility
{
    private Permit basePermit;

    public Facility(int facilityCode, String owner, PermitNotice notice)
        throws PermitViolation {

        Permit associatedPermit =
            PermitRepository.getInstance().findAssociatedPermit(notice);

        if (associatedPermit.isValid() && !notice.isValid()) {
            basePermit = associatedPermit;
        }
        else if (!notice.isValid()) {
            Permit permit = new Permit(notice);
            permit.validate();
            basePermit = permit;
        }
        else
            throw new PermitViolation(permit);
    }
    ...
}
```

Chcielibyśmy utworzyć klasę `Facility` w jarmie testowym, w związku z czym zaczynamy od próby utworzenia jej obiektu:

```
public void testCreate() {
    PermitNotice notice = new PermitNotice(0, "a");
    Facility facility = new Facility(Facility.RESIDENCE, "b", notice);
}
```

Test kompiluje się prawidłowo, ale kiedy zaczynamy pisać kolejne testy, zauważamy pewien problem. Konstruktor korzysta z klasy o nazwie `PermitRepository` i aby nasze testy zostały poprawnie skonfigurowane, musi zostać zainicjalizowany określonym zestawem pozwoleń. Przebiegłe, co? Oto ta problematyczna instrukcja w konstruktorze:

```
Permit associatedPermit =
    PermitRepository.getInstance().findAssociatedPermit(notice);
```

Moglibyśmy ominąć tę przeszkodę, parametryzując konstruktor, ale w tej aplikacji nie jest to odosobniony przypadek. Istnieje jeszcze 10 innych klas, które zawierają mniej więcej taki sam wiersz kodu. Tkwi on w konstruktorach, metodach zwykłych i statycznych. Możemy tylko wyobrazić sobie, ile czasu byśmy poświęcili, walcząc z tym problemem w bazie kodu.

Jeżeli uczyłeś się kiedyś o wzorcach projektowych, być może rozpoznałeś w tym przykładzie **wzorzec projektowy singleton** (370). Metoda `getInstance` klasy `PermitRepository`

jest metodą statyczną, której zadaniem jest zwrócenie jedynej instancji klasy `PermitRepository`, która może istnieć w naszej aplikacji. Pole przechowujące tę instancję także jest statyczne i znajduje się w tej klasie.

W Javie wzorzec singleton jest jednym z mechanizmów używanych do tworzenia zmiennych globalnych. Zazwyczaj wykorzystywanie zmiennych globalnych jest złym pomysłem z kilku powodów. Jednym z nich jest nieprzejrzystość. Kiedy oglądamy fragment kodu, dobrze byłoby wiedzieć, na co może on wpływać. Na przykład w Javie — jeśli chcemy zrozumieć, jaki wpływ wywiera na różne elementy poniższy kod — musimy zajrzeć do kilku zaledwie miejsc.

```
Account example = new Account();
example.deposit(1);
int balance = example.getBalance();
```

Wiemy, że obiekt klasy `Account` może mieć wpływ na elementy, które przekazujemy do konstruktora `Account`, ale my niczego nie przekazujemy. Obiekty klasy `Account` mogą też wpływać na obiekty, które przekazujemy do metody jako parametry, ale w tym przypadku nie przekazujemy nic, co mogłoby ulec zmianie, a jedynie liczbę całkowitą. W miejscu tym przypisujemy zwracaną wartość `getBalance` zmiennej i tak naprawdę jest to jedyny element, który może być zmieniany przez powyższe instrukcje.

Kiedy korzystamy ze zmiennych globalnych, sytuacja zostaje postawiona na głowie. Możemy patrzeć na użycie takich klas jak `Account` i nie mieć pojęcia, czy ma ona dostęp i modyfikuje zmienne zadeklarowane w jakimś innym miejscu programu. Nie trzeba nadmienić, że z tego powodu programy mogą być trudniejsze do zrozumienia.

Trudnym zadaniem w naszej sytuacji jest konieczność określenia, które zmienne globalne zostały użyte w klasie, i nadanie im odpowiednich wartości na potrzeby testu. Do tego musimy to robić przed każdym testem, jeśli konfiguracja testów ma się zmieniać. Zadanie to jest dość żmudne; musiałem je wykonywać w odniesieniu do całej masy systemów, aby można było je poddać testom, i wraz z upływem czasu nie stało się ono nawet na jotę bardziej ekscytujące.

Powróćmy jednak do naszego przykładu.

`PermitRepository` jest singletonem. Z tego względu jest on szczególnie trudny do sfalszowania. Cała koncepcja kryjąca się za wzorcem singletona polega na uniemożliwieniu tworzenia więcej niż jednej jego instancji w danej aplikacji. Takie rozwiązanie może sprawdzać się w kodzie produkcyjnym, ale w przypadku testowania każdy test w zestawie powinien być w pewnym sensie miniaplikacją — powinien być całkowicie odizolowany od pozostałych testów. Aby zatem uruchomić w jarzynie testowym kod zawierający singletony, musimy osłabić własność singletona. Oto jak to zrobimy.

Najpierw do klasy singletona dodamy nową metodę statyczną. Pozwoli nam ona zastąpić statyczną instancję w singletonie. Nazwiemy ją `setTestingInstance`.

```
public class PermitRepository
{
    private static PermitRepository instance = null;
```

```

private PermitRepository() {}

public static void setTestingInstance(PermitRepository newInstance)
{
    instance = newInstance;
}

public static PermitRepository getInstance()
{
    if (instance == null) {
        instance = new PermitRepository();
    }
    return instance;
}

public Permit findAssociatedPermit(PermitNotice notice) {
    ...
}
...
}

```

Teraz, gdy mamy już setter, możemy utworzyć testową instancję klasy `PermitRepository` i nadać jej wartość. W naszej testowej metodzie `setUp` chcielibyśmy dodać następujący kod:

```

public void setUp() {
    PermitRepository repository = new PermitRepository();
    ...
    // w tym miejscu dodaj zezwolenia do repozytorium
    ...
    PermitRepository.setTestingInstance(repository);
}

```

Wprowadzanie statycznego settera (370) nie jest jedynym sposobem na poradzenie sobie z taką sytuacją. Oto inne podejście. Do metody `resetForTesting()` możemy dodać singleton, który wygląda następująco:

```

public class PermitRepository
{
    ...
    public void resetForTesting() {
        instance = null;
    }
    ...
}

```

Jeśli wywołamy tę metodę z naszej metody testowej `setUp` (a dobrym pomysłem będzie wywołanie jej także z metody `tearDown`), będziemy tworzyć świeże singletony w każdym teście. Za każdym razem singleton będzie inicjalizował się od nowa. Schemat ten dobrze się sprawdza, kiedy metody publiczne w singletonie pozwalają konfigurować jego stan w dowolny sposób, jaki tylko będzie potrzebny podczas testowania. Jeśli singleton nie ma takich publicznych metod albo korzysta z zewnętrznych zasobów, które wpływają na jego stan, lepszym wyborem będzie **wprowadzenie statycznego settera** (370). Dzięki temu będziesz mógł tworzyć podklasy singletona, przesłaniać metody, usuwać zależności i dodawać metody publiczne do podklas, aby poprawnie konfigurować ich stan.

Czy to zadziała? Jeszcze nie. Kiedy programiści korzystają ze **wzorca projektowego singleton** (370), często ich konstruktor klasy singletona jest prywatny, i mają ku temu dobry powód. Jest to najbardziej przejrzysty sposób zagwarantowania, że nikt spoza tej klasy nie będzie mógł utworzyć kolejnej instancji singletona.

W tym momencie pojawia się konflikt między dwoma założeniami naszego projektu. Chcemy mieć pewność, że w systemie istnieje tylko jedna instancja klasy `PermittedRepository`, ale chcemy też dysponować systemem, w którym klasy można testować niezależnie od siebie. Czy uda nam się osiągnąć jednocześnie oba te cele?

Cofnijmy się na chwilę. Dlaczego chcemy mieć w systemie tylko jedną instancję klasy? Odpowiedź będzie się różnić w zależności od systemu, ale oto kilka najczęściej spotykanych powodów:

1. **Modelujemy rzeczywisty świat, a w rzeczywistym świecie istnieje tylko jedna taka rzecz.** Właśnie takie są niektóre systemy kontrolujące sprzęt. Programiści tworzą klasę dla każdego urządzenia, które musi być kontrolowane. Wychodzą z założenia, że jeśli istnieje tylko po jednym urządzeniu, każde z nich powinno być singletonem. Podobnie sprawy się mają w przypadku baz danych. W naszej agencji istnieje tylko jeden zbiór pozwoleń, a zatem element zapewniający do nich dostęp powinien być singletonem.
2. **Jeśli utworzymy dwie takie rzeczy, możemy znaleźć się w poważnych opałach.** Sytuacja taka również często ma miejsce w dziedzinie sterowania urządzeniami. Wyobraź sobie przypadkowe utworzenie dwóch kontrolerów prętów uranowych i umożliwienie dwóm różnym częściom programu sterowanie nimi w tym samym czasie bez wzajemnej wiedzy o sobie.
3. **Jeśli ktoś utworzy dwie takie rzeczy, będziemy zużywać zbyt wiele zasobów.** To zdarza się często. Zasoby mogą być obiektami fizycznymi, takimi jak miejsce na dysku albo zużycie pamięci, ale mogą być także abstrakcyjne, jak na przykład liczba licencji na oprogramowanie.

Takie są powody, dla których wymusza się istnienie pojedynczych instancji, ale nie są to główne powody, dla których singletony są używane. Programiści często tworzą singletony, ponieważ chcą mieć zmienne globalne. Uważają, że przekazywanie zmiennych do miejsc, w których będą one potrzebne, jest zbyt kłopotliwe.

Jeśli mamy singletona z tej drugiej przyczyny, to naprawdę nie ma powodu do zachowania jego własności. Nasz konstruktor może mieć zakres chroniony, publiczny albo pakietu, a przy tym nadal będziemy dysponować przyzwoitym, możliwym do testowania systemem. W innym przypadku i tak warto poszukać alternatywy. Jeśli zajdzie taka potrzeba, wprowadzimy inny rodzaj ochrony. Moglibyśmy dodać w naszym systemie kompilującym sprawdzanie we wszystkich plikach źródłowych, czy metoda `setTestingInstance` nie jest wywoływana przez kod nietestujący. Tak samo możemy postąpić w odniesieniu do kontroli wykonywanej w czasie działania programu. Jeśli metoda `setTestingInstance` zostanie wywołana podczas działania aplikacji, możemy podnieść alarm albo zawiesić system i poczekać na działanie ze strony użytkownika. Faktem jest, że chociaż wymuszenie

„singletonowości” nie było możliwe w wielu językach przed pojawieniem się zorientowania obiektowego, to jednak programiści zdołali utworzyć wiele bezpiecznych systemów. W końcu wszystko sprowadza się do odpowiedzialnego projektu i kodowania.

Jeżeli naruszenie własności singletona nie stanowi większego problemu, możemy zdać się na regułę stosowaną przez zespół. Przykładowo każdy w zespole powinien zrozumieć, że w aplikacji mamy jedną instancję bazy danych i że nie powinniśmy mieć kolejnej.

Aby osłabić właściwość singletona w klasie `PermitRepository`, możemy przekształcić konstruktor w publiczny. Takie rozwiązanie będzie nas satysfakcjonować, dopóki publiczne metody tej klasy pozwalają nam robić wszystko, czego potrzebujemy w celu skonfigurowania naszego repozytorium na potrzeby testów. Jeśli na przykład w klasie `PermitRepository` znajduje się metoda o nazwie `addPermit`, umożliwiająca dodawanie pozwoleń, które będą nam potrzebne w testach, być może wystarczy po prostu, że umożliwimy sobie tworzenie repozytoriów i użyjemy ich w naszych testach. W innym przypadku możemy nie mieć potrzebnego nam dostępu lub — co gorsza — singleton może robić rzeczy, co do których nie chcielibyśmy, aby się działy w jarzmie testowym, takie jak komunikowanie się w tle z bazą danych. W takich okolicznościach możemy **utworzyć podklasę i przesłonić metodę** (398), po czym utworzyć klasy pochodne, które ułatwią nam testowanie.

Oto przykład z naszego systemu pozwoleń. Oprócz metod i zmiennych, które sprawiają, że `PermitRepository` jest singletonem, mamy także następującą metodę:

```
public class PermitRepository
{
    ...
    public Permit findAssociatedPermit(PermitNotice notice) {
        // otwórz bazę danych z pozwoleniami
        ...

        // wybierz na podstawie wartości w powiadomieniu
        ...

        // sprawdź, czy mamy tylko jedno pasujące pozwolenie; jeśli nie, zgłoś błąd
        ...

        // zwróć pasujące pozwolenie
        ...
    }
}
```

Jeśli chcemy uniknąć komunikacji z bazą danych, możemy utworzyć następującą podklasę klasy `PermitRepository`:

```
public class TestingPermitRepository extends PermitRepository
{
    private Map permits = new HashMap();

    public void addAssociatedPermit(PermitNotice notice, permit) {
        permits.put(notice, permit);
    }

    public Permit findAssociatedPermit(PermitNotice notice) {
```



```

        return (Permit)permits.get(notice);
    }
}

```

Kiedy tak zrobimy, będziemy mogli zachować część własności singletona. Ponieważ korzystamy z podklasy klasy `PermitRepository`, sprawimy, że będzie chroniony raczej nasz konstruktor klasy `PermitRepository` niż publiczny. Dzięki temu zabezpieczymy się przed utworzeniem więcej niż jednej instancji tej klasy, chociaż będziemy mogli tworzyć jej podklasy.

```

public class PermitRepository
{
    private static PermitRepository instance = null;

    protected PermitRepository() {}

    public static void setTestingInstance(PermitRepository newInstance)
    {
        instance = newInstance;
    }

    public static PermitRepository getInstance()
    {
        if (instance == null) {
            instance = new PermitRepository();
        }
        return instance;
    }

    public Permit findAssociatedPermit(PermitNotice notice)
    {
        ...
    }
    ...
}

```

W wielu przypadkach możemy skorzystać z **tworzenia podklasy i przesłaniania metody** (398) — takiego jak powyżej — aby wstawić na miejsce fałszywy singleton. Innym razem zależności będą do tego stopnia rozbudowane, że łatwiej będzie **wyodrębnić interfejs** (361) względem singletona i zmienić wszystkie referencje w aplikacji, aby używały nazwy interfejsu. Może to kosztować sporo pracy, ale w celu dokonania takich zmian moglibyśmy skorzystać ze **wsparcia kompilatora** (317). Po wyodrębnieniu klasa `PermitRepository` będzie wyglądać następująco:

```

public class PermitRepository implements IPermitRepository
{
    private static IPermitRepository instance = null;

    protected PermitRepository() {}

    public static void setTestingInstance(IPermitRepository newInstance)
    {
        instance = newInstance;
    }
}

```

```

    }

    public static IPermitRepository getInstance()
    {
        if (instance == null) {
            instance = new PermitRepository();
        }
        return instance;
    }

    public Permit findAssociatedPermit(PermitNotice notice)
    {
        ...
    }
    ...
}

```

Interfejs `IPermitRepository` będzie mieć sygnatury wszystkich publicznych, nie-statycznych metod klasy `PermitRepository`.

```

public interface IPermitRepository
{
    Permit findAssociatedPermit(PermitNotice notice);
    ...
}

```

Jeśli używasz języka, który jest wyposażony w narzędzie do refaktoryzacji, mógłbyś wykonać takie wyodrębnienie interfejsu automatycznie. Jeśli Twój język nie ma tej możliwości, łatwiej będzie skorzystać z techniki **wyodrębniania implementera** (356).

Cały ten proces refaktoryzacji nosi nazwę **wprowadzania statycznego settera** (370). Jest to technika, z której możemy skorzystać, aby rozmieścić testy mimo istnienia rozległych zależności globalnych. Niestety, niespecjalnie nadaje się ona do obchodzenia globalnych zależności. Jeśli musisz poradzić sobie z tym problemem, posłuż się **parametryzacją metody** (381) i **parametryzacją konstruktora** (377). Za pomocą tych technik refaktoryzacji zmienisz referencję globalną na zmienną tymczasową w metodzie lub na pole w obiekcie. Wada **parametryzacji metody** (381) polega na tym, że w wyniku jej zastosowania możesz uzyskać wiele dodatkowych metod, które będą rozpraszać osoby próbujące zrozumieć klasy. Z kolei wada **parametryzacji konstruktora** (377) jest taka, że każdy obiekt korzystający ze zmiennej globalnej otrzymuje w rezultacie dodatkowe pole. Pole to będzie musiało zostać przekazane do konstruktora, przez co klasa tworząca obiekt także będzie musiała mieć dostęp do instancji. Jeżeli to dodatkowe pole będzie potrzebne w zbyt wielu obiektach, może to znacząco wpłynąć na ilość pamięci używanej przez aplikację, chociaż często wskazuje to na inne problemy w projekcie.

Przyjrzyjmy się najgorszemu przypadkowi. Mamy aplikację z kilkoma setkami klas, które podczas działania programu tworzą tysiące obiektów, a każdy z tych obiektów wymaga dostępu do bazy danych. Pierwsze pytanie, które przychodzi mi na myśl, nawet bez spojrzenia na aplikację, brzmi: dlaczego? Jeśli system robi jeszcze coś innego oprócz komunikowania się z bazą danych, można przeprowadzić jego refaktoryzację, dzięki czemu

część klas zajmie się tymi innymi rzeczami, a pozostałe klasy będą zapisywać i pobierać dane z bazy. Kiedy podejmujemy skoordynowane działania w celu rozdzielania odpowiedzialności w aplikacji, zależności stają się lokalne — referencja do bazy danych w każdym obiekcie nie będzie potrzebna. Niektóre obiekty będą wypełniane danymi pochodzącymi z bazy, a inne będą przeprowadzać obliczenia na danych, które otrzymały za pośrednictwem swoich konstruktorów.

W ramach ćwiczeń wybierz sobie w dużej aplikacji zmienną globalną i poszukaj jej. W większości przypadków zmienne globalne są globalnie dostępne, ale rzadko są globalnie używane. Korzysta się z nich w relatywnie niewielu miejscach. Wyobraź sobie, jak moglibyśmy przekazać taki obiekt do obiektów, które go potrzebują, gdyby nie mógł on być zmienną globalną. W jaki sposób dokonilibyśmy refaktoryzacji tego programu? Czy istnieją odpowiedzialności, które moglibyśmy wydzielić ze zbiorów klas, aby ograniczyć ich globalny zasięg?

Jeśli znajdziesz globalną zmienną, która rzeczywiście jest używana we wszystkich miejscach, oznacza to, że w Twoim kodzie nie ma żadnego podziału na warstwy. Zajrzyj do rozdziałów 15., „Cała moja aplikacja to wywołania API”, i 17., „Moja aplikacja nie ma struktury”.

Przypadek straszliwych zależności dyrektyw include

C++ był moim pierwszym językiem zorientowanym obiektowo i muszę przyznać, że czułem się bardzo dumny, kiedy nauczyłem się wielu jego szczegółów i zawilości. Zdominował on branżę, gdyż w swoim czasie stanowił niezwykle praktyczne rozwiązanie wielu dokuczliwych problemów. Komputery są zbyt wolne? Proszę bardzo, oto język, w którym wszystko jest opcjonalne. Możesz mieć całą wydajność czystego C, jeśli będziesz używać tylko jego funkcji. Nie możesz namówić swoich ludzi do korzystania z języka zorientowanego obiektowo? Proszę bardzo, oto kompilator C++; w kodzie C możesz dopisać fragment w C++ i uczyć się zorientowania obiektowego w trakcie programowania.

Chociaż C++ był przez pewien czas bardzo popularny, w końcu ustąpił miejsca na rzecz Javy oraz paru innych, nowszych języków. W pewnym stopniu przyczyną była konieczność zachowania wstecznej zgodności z C, ale o wiele większy wpływ wywarł wymóg uproszczenia pracy z językami programowania. Zespoły pracujące w C++ regularnie przekonywały się, że domyślna konfiguracja tego języka nieszczególnie sprawdza się podczas konserwacji i że muszą poza nią wykraczać, aby system był elastyczny i podatny na wprowadzanie zmian.

Jeden z aspektów C++, wywodzący się z C, który jest szczególnie kłopotliwy, to sposób, w jaki jedna część programu dowiaduje się o innej części. W Javie i C#, gdy klasa w jednym pliku musi skorzystać z klasy w drugim pliku, stosujemy import lub posługujemy się dyrektywą `using`, aby definicja klasy stała się dostępna. Kompilator szuka tej klasy i sprawdza, czy była już ona kompilowana. Jeśli nie, kompiluje ją. Jeżeli klasa była już kompilowana,

kompilator odczytuje ze skompilowanego pliku niewielki fragment, pobierając tylko tyle informacji, ile jest potrzebnych do zagwarantowania, że wszystkie metody wymagane przez nową klasę znajdują się na miejscu.

Kompilatory C++ zazwyczaj nie stosują tego typu optymalizacji. Jeśli w C++ klasa musi coś wiedzieć o innej klasie, deklaracja tej drugiej klasy (w innym pliku) jest dołączana w formie tekstowej do pliku, który potrzebuje tych informacji. Taki proces może być powolny. Kompilator musi powtórnie przeanalizować deklarację i zbudować jej wewnętrzną reprezentację za każdym razem, kiedy ją napotyka. Co gorsza, mechanizm dołączania jest podatny na nadużycia. Plik może dołączać plik, który dołącza kolejny plik itd. W przypadku projektów, przy których programiści nie unikali takiego rozwiązania, nie-trudno o znalezienie małych plików, które koniec końców dołączają tysiące wierszy kodu. Programiści zastanawiają się, dlaczego kompilacja trwa tak długo, ale ponieważ instrukcje dołączające są rozsiane po całym systemie, trudno jest wskazać konkretny plik i zrozumieć, dlaczego zajmuje to tyle czasu.

Można odnieść wrażenie, że czepiam się C++, ale tak nie jest. To ważny język i stworzono w nim niewiarygodnie dużo kodu, ale poprawna z nim praca wymaga szczególnej staranności.

Uzyskanie instancji klasy C++ w jarzmie testowym może być trudne w przypadku cudzego kodu. Jeden z problemów, które prawie od razu napotykamy, to zależności nagłówkowe. Które pliki nagłówkowe są nam potrzebne, aby w jarzmie testowym utworzyć klasę?

Oto część deklaracji obszernej klasy C++ o nazwie Scheduler. Zawiera ona ponad 200 metod, ale tutaj pokazałem jakieś 5 z nich. Nie dość, że klasa ta jest ogromna, to jeszcze charakteryzuje się silnymi i złożonymi zależnościami od wielu innych klas. Jak moglibyśmy poddać klasę Scheduler testom?

```
#ifndef SCHEDULER_H
#define SCHEDULER_H

#include "Meeting.h"
#include "MailDaemon.h"
...
#include "SchedulerDisplay.h"
#include "DayTime.h"

class Scheduler
{
public:
    Scheduler(const string& owner);
    ~Scheduler();

    void addEvent(Event *event);
    bool hasEvents(Date date);
    bool performConsistencyCheck(string& message);
    ...
};
#endif
```

Poza innymi elementami klasa Scheduler korzysta też z plików *Meeting*, *MailDemon*, *Event*, *SchedulerDisplay* i *DayTime*. Gdy chcemy utworzyć testy dla obiektów klasy Scheduler, najprostsze, co możemy zrobić, to próba utworzenia ich w tym samym katalogu, w nowym pliku o nazwie *SchedulerTests*. Dlaczego chcemy mieć testy w tym samym katalogu? Przy obecności preprocesora tak będzie łatwiej. Jeżeli w projekcie nie użyto ścieżek, umożliwiających dołączanie plików w spójny sposób, czekałoby nas sporo pracy, gdybyśmy chcieli umieścić nasze testy w innych katalogach.

```
#include "TestHarness.h"
#include "Scheduler.h"

TEST(create, Scheduler)
{
    Scheduler scheduler("fred");
}
```

Jeśli utworzymy plik i po prostu wpisujemy taką deklarację obiektu do testu, natkniemy się na problem z dołączaniem plików nagłówkowych. Aby skompilować klasę Scheduler, musimy mieć pewność, że kompilator i konsolidator wiedzą wszystko na temat elementów, które są tej klasie potrzebne, a także wszystko na temat elementów potrzebnych tym elementom itd. Na szczęście system przekazuje nam sporą liczbę komunikatów o błędach i szczegółowo nas o nich informuje.

W prostszych przypadkach plik *Scheduler.h* zawiera wszystko, co jest nam potrzebne do utworzenia klasy Scheduler, ale w niektórych przypadkach plik nagłówkowy nie obejmuje wszystkiego. Aby utworzyć obiekt i z niego korzystać, będziemy musieli dołączyć dodatkowe pliki.

Moglibyśmy po prostu skopiować wszystkie dyrektywy `#include` z pliku źródłowego z klasą Scheduler, ale być może nie będziemy potrzebować każdego z tych plików. Najlepszą taktyką byłoby dodawanie ich po jednym i podjęcie decyzji, czy ta konkretna zależność jest nam tak naprawdę niezbędna.

W idealnym świecie najlepsze byłoby dołączanie po kolei wszystkich potrzebnych nam plików, aż przestałyby się pojawiać błędy kompilacji, lecz takie postępowanie mogłoby doprowadzić do zamętu w naszym kodzie. Jeśli istnieje długi ciąg przechodnich zależności, zapewne w rezultacie dołączylibyśmy o wiele więcej, niż naprawdę potrzebujemy. Nawet jeśli ciąg zależności nie jest zbyt długi, mogłoby się okazać, że zależyśmy od elementów, z którymi praca w jarzmie testowym jest bardzo trudna. W naszym przykładzie klasa *SchedulerDisplay* jest jedną z takich zależności. Nie pokazuję tego tutaj, ale sięga do niej konstruktor w klasie Scheduler. Tego rodzaju zależności możemy się pozbyć następująco:

```
#include "TestHarness.h"
#include "Scheduler.h"

void SchedulerDisplay::displayEntry(const string& entyDescription)
{
}

TEST(create, Scheduler)
```

```
{
    Scheduler scheduler("fred");
}
```

Wprowadziliśmy w tym miejscu alternatywną definicję `SchedulerDisplay::display` ↪ `Entry`. Niestety, kiedy tak zrobimy, będziemy potrzebować odrębnej kompilacji przypadków testowych zawartych w tym pliku. W programie możemy mieć tylko po jednej definicji każdej metody w klasie `SchedulerDisplay`, w związku z czym potrzebny nam będzie oddzielny program dla naszych testów tej klasy.

Na szczęście w pewnym stopniu będziemy mogli wielokrotnie korzystać z fałszywek, które utworzyliśmy w ten sposób. Zamiast umieszczać definicje klas — takich jak `SchedulerDisplay` — bezpośrednio w pliku testowym, możemy zamieścić je w oddzielnym pliku, z którego będzie można skorzystać w plikach z testami:

```
#include "TestHarness.h"
#include "Scheduler.h"
#include "Fakes.h"

TEST(create, Scheduler)
{
    Scheduler scheduler("fred");
}
```

Po kilkakrotnym wykonaniu takiego zabiegu tworzenie instancji klasy C++ w jarzmie testowym stanie się całkiem łatwe i machinalne. Istnieje jednak kilka dość poważnych wad tego rozwiązania. Musimy utworzyć odrębny program i tak naprawdę nie usuwamy żadnych zależności na poziomie języka, w związku z czym kod nie staje się przejrzystszy, gdy się ich pozbywamy. Co gorsza, powielone definicje, które umieszczamy w pliku testowym (w naszym przykładzie `SchedulerDisplay::displayEntry`), muszą być utrzymywane tak długo, jak długo zachowujemy dany zestaw testów na swoim miejscu.

Technikę tę zachowuję dla przypadków, w których mam do czynienia z bardzo dużą klasą, wykazującą poważne problemy z zależnościami. Nie jest to technika, z której można korzystać często lub w prosty sposób. Jeśli dana klasa ma zostać rozbita wraz z upływem czasu na dużą liczbę mniejszych klas, korzystne może okazać się utworzenie dla niej odrębnego programu testowego. Może on odgrywać rolę poligonu doświadczalnego, służącego do rozległej refaktoryzacji. Wraz z upływem czasu, gdy coraz więcej klas zostanie poddanych testom, będzie można pozbyć się tego programu.

Przypadek cebulowego parametru

Lubię proste konstruktory. Naprawdę. To wspaniałe, kiedy decydujesz się na utworzenie klasy, po czym po prostu wpisujesz wywołanie konstruktora i otrzymujesz sympatyczny, żywy, działający i gotowy do użycia obiekt. W wielu przypadkach tworzenie obiektów może być jednak trudne. Każdy obiekt powinien zostać skonfigurowany we właściwym stanie — stanie, który przygotuje go do dodatkowych zadań. W wielu przypadkach ozna-

cza to, że musimy mu udostępnić inne obiekty, które także muszą być poprawnie skonfigurowane. Obiekty te podczas konfiguracji mogą wymagać jeszcze innych obiektów i w rezultacie dochodzimy do tworzenia obiektów potrzebnych do utworzenia obiektów potrzebnych do utworzenia obiektów potrzebnych do utworzenia parametru dla konstruktora klasy, którą chcemy poddać testom. Obiekty wewnątrz innych obiektów — wygląda to jak jakaś wielka cebula. Oto przykład tego rodzaju problemu.

Mamy klasę wyświetlającą obiekt typu `SchedulingTask`:

```
public class SchedulingTaskPane extends SchedulerPane
{
    public SchedulingTaskPane(SchedulingTask task) {
        ...
    }
}
```

Aby ją utworzyć, musimy przekazać jej obiekt `SchedulingTask`, ale w celu jego utworzenia potrzebujemy skorzystać z jego jedyne go konstruktora:

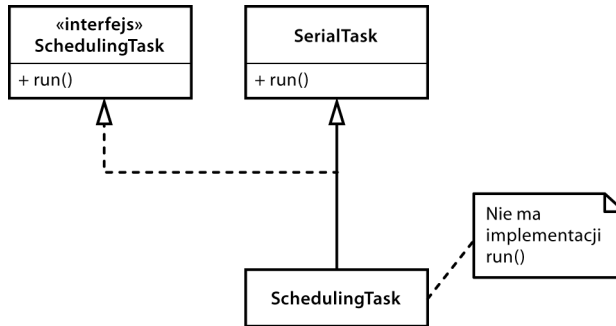
```
public class SchedulingTask extends SerialTask
{
    public SchedulingTask(Scheduler scheduler, MeetingResolver resolver)
    {
        ...
    }
}
```

Jeśli odkryjemy, że do utworzenia obiektów `Scheduler` i `MeetingResolver` potrzebujemy kolejnych obiektów, prawdopodobnie zaczniemy rwać sobie włosy z głowy. Jedyne, co nas powstrzymuje od pogrążenia się w skrajnej rozpacz, to fakt, że musi istnieć przynajmniej jedna klasa, która nie potrzebuje jako argumentów obiektów innej klasy. W przeciwnym razie system nigdy nie dałby się skompilować.

Sposób na poradzenie sobie z taką sytuacją polega na bliższym zastanowieniu się nad tym, co chcemy osiągnąć. Musimy napisać testy, ale czego tak naprawdę potrzebujemy od parametrów przekazywanych do konstruktora? Jeśli na potrzeby naszych testów nie potrzebujemy niczego, to możemy **przekazać wartość pustą** (126). Jeżeli potrzebujemy tylko pewnego, elementarnego zachowania, możemy z najbliższej zależności **wyodrębnić interfejs** (361) albo **wyodrębnić implementer** (356) i skorzystać z otrzymanego interfejsu w celu utworzenia fałszywego obiektu. W naszym przypadku najbliższą zależnością klasy `SchedulingTaskPane` jest `SchedulingTask`. Jeśli uda nam się utworzyć fałszywy obiekt klasy `SchedulingTask`, będziemy w stanie utworzyć instancję klasy `SchedulingTaskPane`.

Niestety, klasa `SchedulingTask` dziedziczy po klasie `SerialTask`, a jedyne, co robi, to przesłonięcie kilku metod chronionych; wszystkie metody publiczne znajdują się w klasie `SerialTask`. Czy w odniesieniu do klasy `SchedulingTask` możemy skorzystać z **wyodrębnienia interfejsu** (361)? A może powinniśmy zastosować tę technikę także do klasy `SerialTask`? W Javie nie musimy tego robić. Możemy utworzyć interfejs dla klasy `SchedulingTask`, który zawiera również metody klasy `SerialTask`.

Nasza wynikowa hierarchia wygląda jak na rysunku 9.3.

Rysunek 9.3. Interfejs *SchedulingTask*

W tym przypadku mamy szczęście, że korzystamy z Javy. Niestety, w C++ nie mamy możliwości obsługi takich przypadków, gdyż w języku tym nie istnieją samodzielne interfejsy. Są one zwykle implementowane w klasach zawierających jedynie funkcje czysto wirtualne. Gdyby przykład ten został przełożony na C++, interfejs *SchedulingTask* stałby się klasą abstrakcyjną, ponieważ dziedziczy funkcje wirtualne po klasie *SchedulingTask*. Aby utworzyć instancję klasy *SchedulingTask*, musielibyśmy udostępnić w niej ciało metody *run()*, które odsyłałoby do metody *run()* w klasie *SerialTask*. Na szczęście będzie to łatwe do wykonania. Oto jak teraz wygląda kod:

```

class SerialTask
{
public:
    virtual void run();
    ...
};

class ISchedulingTask
{
public:
    virtual void run() = 0;
    ...
};

class SchedulingTask : public SerialTask, public ISchedulingTask
{
public:
    virtual void run() { SerialTask::run(); }
};
  
```

W dowolnym języku, w którym możemy tworzyć interfejsy lub klasy działające jak interfejsy, możemy z nich systematycznie korzystać w celu usuwania zależności.

Przypadek zaliasowanego parametru

Często, kiedy do konstruktorów przekazywane są parametry, które wchodzą nam w drogę, możemy ominąć ten problem, stosując **wyodrębnianie interfejsu** (361) lub **wyodrębnianie implementera** (356). Czasami jednak takie rozwiązanie nie jest praktyczne. Spójrzmy na inną klasę z systemu pozwoleń na budowę, z którym mieliśmy do czynienia we wcześniejszym podrozdziale:

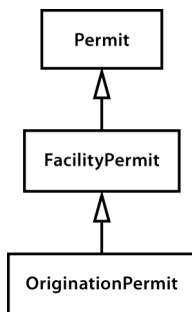
```
public class IndustrialFacility extends Facility
{
    Permit basePermit;

    public IndustrialFacility(int facilityCode, String owner,
        OriginationPermit permit) throws PermitViolation {
        Permit associatedPermit =
            PermitRepository.GetInstance()
                .findAssociatedFromOrigination(permit);

        if (associatedPermit.isValid() && !permit.isValid()) {
            basePermit = associatedPermit;
        }
        else if (!permit.isValid()) {
            permit.validate();
            basePermit = permit;
        }
        else
            throw new PermitViolation(permit);
    }
    ...
}
```

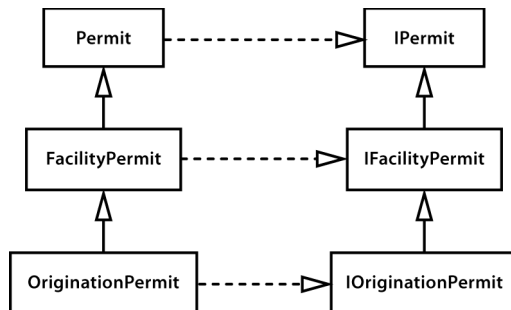
Chcielibyśmy utworzyć instancję tej klasy w jarzmie, ale na przeszkodzie stoi nam kilka problemów. Jeden z nich polega na tym, że znowu mamy do czynienia z singletonem — `PermitRepository`. Możemy ominąć ten problem, stosując techniki, które poznaliśmy we wcześniejszym podrozdziale „Przypadek irytującej zależności globalnej”. Zanim jednak rozwiążemy ten problem, napotykamy kolejny. Uzyskanie źródłowego pozwolenia, które musimy przekazać do konstruktora, jest trudne. Obiekty klasy `OriginationPermit` cechują się okropnymi zależnościami. Pierwsze, co przychodzi mi na myśl to: „Aha, żeby ominąć tę zależność, zastosuję wobec klasy `OriginationPermit` **wyodrębnianie interfejsu**”, ale nie jest to takie proste. Na rysunku 9.4 pokazano hierarchię obiektów klasy `Permit`.

Konstruktor `IndustrialFacility` przyjmuje obiekt klasy `OriginationPermit` i przechodzi do obiektu `PermitRepository`, aby zdobyć odpowiednie pozwolenie; w `PermitRepository` korzystamy z metody przyjmującej obiekt klasy `OriginationPermit` i zwracającej obiekt typu `Permit`. Jeśli repozytorium odnajdzie odpowiednie pozwolenie, zapisze je w polu `Permit`. Jeśli nie, zapisze w tym polu obiekt `OriginationPermit`. Moglibyśmy utworzyć interfejs dla klasy `OriginationPermit`, ale w niczym by nam to nie pomogło. Musielibyśmy

Rysunek 9.4. Hierarchia obiektów klasy Permit

polu Permit przypisać interfejs `IOriginationPermit`, co by nie zadziało — w Javie interfejsy nie mogą dziedziczyć po klasach. Najbardziej oczywistym rozwiązaniem będzie utworzenie interfejsów od samej góry aż po dół i zamiana pola Permit na `IPermit`. Rysunek 9.5 pokazuje, jak to będzie wyglądać.

Rysunek 9.5. Hierarchia obiektów klasy Permit z wyodrębnionymi interfejsami

A fe! To absurdalnie dużo pracy i w ogóle nie podoba mi się kod, jaki byśmy otrzymali. Interfejsy świetnie nadają się do usuwania zależności, ale kiedy zbliżamy się do momentu, gdy między klasami a interfejsami mamy już niemal relację „jeden do jednego”, projekt robi się zagracony. Nie zrozum mnie źle — gdy jesteśmy przyparci do muru, dobrze będzie zmierzać w stronę takiego projektu, ale jeśli istnieją inne możliwości, powinniśmy je rozpatrzyć. Na szczęście je mamy.

Wyodrębnianie interfejsu (361) jest tylko jednym ze sposobów na usuwanie zależności w odniesieniu do parametru. Czasami opłaca się zadać pytanie, dlaczego zależność jest niedobra. Czasem tworzenie obiektu jest uciążliwe. Niekiedy parametr wywołuje niepożądane efekty uboczne; może komunikuje się z systemem plików albo bazą danych. Innym razem wykonywanie się kodu może zabierać zbyt dużo czasu. Kiedy stosujemy **wyodrębnianie interfejsu** (361), możemy poradzić sobie z tymi wszystkimi problemami, chociaż robimy to, brutalnie odcinając jego połączenie z całą klasą. Jeśli problem kryje się tylko we fragmentach klasy, możemy przyjąć inne podejście i przeciąć połączenie tylko z kłopotliwymi fragmentami.

Przyjrzyjmy się bliżej klasie `OriginationPermit`. Nie chcemy jej używać w teście, ponieważ komunikuje się ona po kryjomu z bazą danych, kiedy każemy jej przeprowadzić autoryzację:

```
{
    ...
    public void validate() {
        // połącz się z bazą danych
        ...
        // pobierz informację o autoryzacji
        ...
        // ustaw flagę autoryzacji
        ...
        // zamknij bazę danych
        ...
    }
}
```

Nie chcemy tego robić w teście — musielibyśmy wprowadzić do bazy danych jakieś fałszywe wpisy, co zdenerwowałoby jej administratora. Gdyby się o tym dowiedział, przysłoby nam postawić mu obiad, ale i tak byłby poirytowany. I bez tego jego praca jest wystarczająco trudna.

Inną strategią, którą moglibyśmy przyjąć, jest **utworzenie podklasy i przesłonięcie metody** (398). Możemy utworzyć klasę o nazwie `FakeOriginationPermit`, która udostępni metodę ułatwiającą zmianę flagi uwierzytelnienia. Następnie w podklasach moglibyśmy przesłonić metodę `validate` i podczas testowania klasy `IndustrialFacility` przedstawić flagę uwierzytelniania w taki sposób, jaki tylko będzie nam potrzebny. Oto całkiem dobry, pierwszy test:

```
public void testHasPermits() {
    class AlwaysValidPermit extends FakeOriginationPermit
    {
        public void validate() {
            // ustaw flagę uwierzytelnienia
            becomeValid();
        }
    };

    Facility facility = new IndustrialFacility(Facility.HT_1, "b",
                                             new AlwaysValidPermit());
    assertTrue(facility.hasPermits());
}
```

W wielu językach możemy tworzyć takie klasy „w locie” za pomocą metod. Chociaż nie lubię tego często robić w kodzie produkcyjnym, sposób ten jest całkiem wygodny podczas testowania. Bardzo prosto możemy tworzyć przypadki specjalne.

Tworzenie podklasy i przesłanianie metody (398) jest pomocne podczas usuwania zależności dotyczących parametrów, ale czasami faktoryzacja metod w klasie nie jest idealnym rozwiązaniem tego problemu. Mieliliśmy szczęście, że zależności, które nam przeszkadzały, były odizolowane w metodzie `validate`. W najgorszym przypadku są

one splecione z potrzebną nam logiką, a my najpierw musimy wyodrębnić metody. Może to być proste, gdy mamy narzędzie refaktoryzujące. Jeśli nie dysponujemy takim narzędziem, przydatne mogą okazać się niektóre z technik opisanych w rozdziale 22., „Muszę zmienić monstrualną metodę, lecz nie mogę napisać do niej testów”.

Skorowidz

#define, 52
#include, 53, 61

A

abstrakcyjna klasa nadrzędna, 386, 389
Account, 135, 409
AccountDetailFrame, 158, 161, 162, 163
    po topornej refaktoryzacji, 163
ACMEController, 91
adaptacja parametru, 328
    czynności, 331
    pomocne funkcje języka, 156
    ryzyko, 330
AddEmployeeCmd, 275, 281
AddOpportunityFormHandler, 99, 100
AddOpportunityXMLGenerator, 99
addPermit, 138
AddsEmployeeCmd, 279
addText, 177
adnotowanie listingów, 221
    obrysowywanie bloków, 222
    wyodrębnianie metod, 222
    wyodrębnianie odpowiedzialności, 221
    zrozumienie skutków zmiany, 222
    zrozumienie struktury metody, 221
AGGController, 340
algorytm pisania testów charakteryzujących, 196
analiza rozmowy, 232
    opisywanie projektów, 233
    rozbieżność między rozmową a kodem, 233
analiza skutków, 179
    punkty przechwycenia, 184
    wsparcie zintegrowanego środowiska
        programistycznego, 166
analizator reguł, 255
AnonymousMessageForwarder, 111, 113

aplikacja
    bez struktury, 225
    jako wywołania API, 209
    odpowiedzialność kodu, 213
    zidentyfikowanie obliczeniowego rdzenia
        kodu, 213
architekt, 225
architektura systemu, *Patrz* struktura aplikacji
ArithmeticException, 105
arkusz z tekstem, 47
ArtR56Display, 41
asercje, 196
aspekty, 177
assertEquals, 69
AsyncReceptionPort, 405
automatyczna refaktoryzacja, 63, 64
    bez testów, 65, 297
    długie metody, 297

B

BankingServices, 368
bezpieczeństwo, 331
bezpieczne zmiany, 239
biblioteka, 207
    fałszywek, 241
    graficzna, 57
BillingStatement, 188, 189
BindName, 338
błędy, 200
BondRegistry, 365
budowanie systemu, 321
buildMartSheet, 59

C

C++, 141
calculatePay(), 87
CAsyncSslRec, 50

CCAIImage, 153
 cell, 58
 charakterystyka działania kodu, 213
 charakteryzowanie klas, 199

- heurystyka, 199
- przekazywane informacje, 200
- znajdowanie błędów, 200

 charakteryzowanie rozgałęzień, 202
 chwilowe sprzężenie, 85
 ciąg

- skutków, 186
- zależności, 143

 classpath, 55
 ClassReader, 169
 CLateBindingDispatchDriver, 338
 Command, 279, 282

- z usuniętą duplikacją, 288, 289

 command/query separation, 161
 CommoditySelectionPanel, 297
 const, 176, 178, 179, 370
 ConsultantSchedulerDB, 99
 Coordinate, 177
 CppClass, 166, 170, 179
 CppUnitLite, 68
 CRC, 230
 createForwardMessage, 398
 CreditMaster, 123
 CreditValidator, 122
 cudzy kod, 10, 11

- algorytm dodawania zmian, 36
- brak warstw abstrakcji, 330
- dołączanie, 209
- dylemat, 34
- identyfikacja miejsca zmian, 36
- język proceduralny, 239
- kontakt z większą społecznością, 322
- kopiowanie kodu, 108
- miejsca na wstawienie testów, 36
- motywacja do pracy, 322
- myślenie o skutkach, 170
- narzędzia pracy, 63
- objęcie testami, 103
- pisanie testów, 37
- podstawowa poprawność, 179
- praca nad kodem, 321
- programowanie sterowane testami, 109
- refaktoryzacja, 37
- reguły w bazie kodu, 179
- skutki zmian, 166

słabe przystosowanie do testowania, 47
 szukanie błędów, 195
 umieszczenie klasy w jarzmie testowym, 97
 usuwanie zależności, 35, 37
 utworzenie obiektu klasy, 122
 wprowadzanie zmian, 33
 wyodrębnianie metody, 414
 zaśmieszenie interfejsami, 330
 znajdowanie błędów, 200
 zniechęcenie, 322
 CustomSpreadsheet, 59
 czas wprowadzenia zmiany, 75
 długość, 95
 kielkowanie

- klasy, 80
- metody, 77

 opakowywanie

- klasy, 88
- metody, 85

 opóźnienie, 96
 usuwanie zależności, 97
 zrozumienie kodu, 95
 czysty kod, 12

D

dane statyczne, 347
 db_update, 52
 declarations, 167
 Declarations, 170
 deklaracja

- using, 154

 deklarowanie typu, 338
 dekorator, 89
 delegator instancji, 367
 delegowanie do klasy, 115
 delete, 132
 destruktor, 132

- wirtualny, 357

 detailDisplay, 160
 diagramy, 230
 dispatchPayment(), 86, 87
 Display, 42
 długie metody, 293, 411

- automatyczna refaktoryzacja, 297
  - zmiana kolejności instrukcji, 297
- nadawanie nazw wysokopoziomowym fragmentom metod, 298
- narzędzia refaktoryzujące, 297

- przeniesienie do nowej klasy, 332
- przenoszenie metod, 299
- refaktoryzacja, 296
- ręczna refaktoryzacja, 300
  - gromadzenie zależności, 305
  - wprowadzenie zmiennej rozpoznającej, 300
  - wyłonienie obiektu metody, 306
  - wyodrębniaj to, co znasz, 304
- rodzaje, 294
- strategia, 307
  - bądź gotów na powtórne wyodrębnianie, 309
  - szkieletyzuj metody, 307
  - szukaj sekwencji, 307
  - wyodrębniaj małe fragmenty, 309
  - wyodrębniaj najpierw do bieżącej klasy, 308
- wyłonienie obiektu metody, 332
- wyodrębnianie
  - kodu, 297
  - poleceń, 304
- wyodrębnienia o niskiej liczbie powiązań, 304
- zachowanie głównej logiki, 305
- złożona logika, 300
- zmiennie rozpoznające, 303
- dodawanie
  - funkcji, 21, 24, 25
  - nowej funkcjonalności, 103
    - do klasy, 83
    - duplikaty, 103
    - kielkowanie, 103
    - nowy kod, 77
    - opakowywanie, 103
    - oszacowanie czasu, 77
    - poddawanie kodu testom, 103
    - programowanie sterowane testami, 104
    - umieszczanie w podklasach, 113
    - uproszczenie parametru, 384
    - usuwanie duplikatów, 109
    - w jednym miejscu, 91
    - wiele istniejących obiektów, 91
    - zbiór własności, 114
    - zmiany w wielu miejscach, 183
  - zachowania
    - do istniejących metod, 85
- dołączanie kodu, 209
- DOMBuilder, 300
- dostęp do kodu, 151
- dostrzeganie odpowiedzialności, 257
- double, 203
- draw(), 333
- drawPoint, 334
- drugi moment statystyczny, 107
- duplikaty, 103
  - eliminacja, 275
  - usuwanie, 108
- duże klasy, 253
  - decyzje, które można zmienić, 259
  - dezorientacja, 253
  - edytuj i módl się, 254
  - główna odpowiedzialność, 266
  - grupowanie metod, 257
  - kielkowanie
    - klasy, 254
    - metody, 254
  - po wyodrębnieniu klasy, 273
  - przenoszenie kodu, 268
  - refaktoryzacja, 254
    - szybka, 269
    - wyodrębnianie klasy, 271
  - rozdzielanie interfejsu, 268
  - skupienie na bieżącej pracy, 269
  - strategia, 270
  - taktyka, 270
  - testowanie, 254
  - ukryte metody, 258
  - wewnętrzne relacje, 259
  - wyodrębnianie klas, 259
    - wybór techniki, 270
  - zasada rozdzielania interfejsów, 268
  - zidentyfikowanie odpowiedzialności, 256
- dylemat
  - jednorazowości, 208
  - ograniczonego przesłaniania, 208
- dynamiczna konsolidacja, 55
- dyrektywy
  - #include, 143
  - include, 141
  - kompilacji warunkowej, 52
  - typedef, 406
  - using, 141
- dziedziczenie, 110
  - problemy, 113
  - wywołanie błędów, 116

E

edytowanie kodu, 311
 błędy, 314
 edytowanie jednego elementu naraz, 313
 programowanie w parach, 318
 superświadome, 312
 wsparcie kompilatora, 317
 zachowania, 312
 zachowywanie sygnatur, 314
 zmiany w metodach, 314
 edytuj i módl się, 27
 edytuj-kompiluj-konsoliduj-testuj, 97
 Element, 174
 elements, 172
 elementy globalne, 340
 ominięcie zależności, 396
 wytwórnia, 372
 Employee, 88
 EndPoint, 40
 expectedMessage, 111
 ExternalRouter, 371

F

Facility, 134
 FakeConnection, 125
 FakeDisplay, 42, 44
 FakeOriginationPermit, 149
 FakeTransactionLog, 362
 fałszowanie, 44
 fałszywa biblioteka, 375
 fałszywe klasy, 235
 fałszywe obiekty, 41, 145, 415
 dwie strony, 44
 tworzenie, 124
 wspomaganie testowania, 43
 fałszywki, 44, 129, 192
 biblioteka, 241
 korzystanie, 144
 fasada, 267
 final, 156, 158, 170, 370
 firewall, 177
 firstMomentAbout, 105, 106
 FIT, 71
 fit.Fixture, 55
 fit.Parse, 55
 FitFilter, 54
 Fitness, 71

FocusWidget, 132
 form_command, 245
 formConnection, 401
 formStyles, 349
 Formula, 67
 FormulaCell, 58
 FormulaTest, 67
 forward, 243
 forwardMessage, 111
 Frame, 341
 Framework for Integrated Tests, 71
 frequently asked questions, 17
 FuelShare, 201
 funkcja
 niewirtualna, 365
 dostęp przez interfejs, 366
 opakowująca, 246
 wirtualna
 C++, 353
 wywoływanie przesłoniętych funkcji, 402
 zastąpienie zmiennej instancji, 401
 wolna, 343, 384, 415

funkcje
 buildMartSheet, 59
 db_update, 52
 form_command, 245
 formStyles, 349
 GetOption, 343
 ksr_notify, 241, 247
 leniwy getter, 354
 mart_key_send, 244
 PostReceiveError, 49, 61
 report_deposit, 409
 scan_packets, 241, 242
 send_command, 244
 SequenceHasGapFor, 384
 setOption, 343
 zastępowanie inną, 375
 funkcjonalność, 386
 rozłożenie w klasach, 388

G

GDIBrush, 333
 generate(), 82
 generateIndex, 171, 172
 getBodySize(), 284
 getDeadtime, 387
 getDeclaration(int index), 168

getFrom, 113
 getFromAddress, 110, 115, 117
 getInstance, 134
 getInterface, 168, 181, 182
 getKSRStreams, 156
 getLastLine, 43
 getName, 167
 GetOption, 343
 getParameterForName, 329
 getSize, 283

- przeniesienie metody, 284

 getter, 353, 396

- czas życia, 355
- leniwy, 354

 getValidationPercent, 122, 125, 126
 getValue, 184
 globalna wytwórnia, 372
 globalResultNotifier, 249
 główne zadanie, 254
 grafy, 220
 granica hermetyzacji, 191
 gromadzenie

- zależności, 305
- zmian, 96

 grupowanie metod, 257

- ćwiczenie grupowe, 258
- heurystyka, 257

 grupy metod, 386

H

hasGapFor, 383
 hermetyzacja, 182, 347

- duże klasy, 254
- granica, 191
- referencji do wolnych funkcji, 344
- referencji globalnej, 247, 249, 251, 340
  - błędy kompilacji, 342
  - czynności, 345
  - falszywe obiekty, 342
  - falszywki, 344
  - funkcje nieskładowe, 343
  - nazywanie klasy, 341
  - nowa klasa, 341
  - odseparowanie, 342
  - refaktoryzacja, 342
  - referencja do elementu składowego klasy, 342

- rozpoczynanie, 343
  - źródło opcji, 344
  - zmiennej globalnej, 317
- hierarchia obiektów klasy Permit, 148
  - z wyodrębnionymi interfejsami, 148
- hierarchia znormalizowana, 118
- HttpFileCollection, 156, 158
- HttpPostedFile, 156
- HttpPostedFileWrapper, 157
- HttpServletRequest, 328

I

identyfikowanie

- obliczeniowego rdzenia kodu, 213
- odpowiedzialności, 257
  - inne techniki, 269

 IHttpPostedFile, 157
 imadło programistyczne, 28
 import, 54
 index, 171
 IndustrialFacility, 147
 informacja zwrotna, 28, 29

- algorytm dokonywania zmian w cudzym kodzie, 36
- błyskawiczna, 96
- opóźnienie, 96
- pokrycie testami, 33
- przebudowywanie testu, 102
- szybkie uruchamianie testu, 102
- testowanie jednostkowe, 30
- testy wyższego poziomu, 32

 initialize, 130
 InMemoryDirectory, 171
 instance, 370, 371
 instancja testowa, 355
 instrukcja warunkowa, 295
 int, 203
 interakcje w systemie, 261
 interfejs, 148

- czysty, 357
- Display, 42
- IHttpPostedFile, 157
- IPermitRepository, 140
- komunikujący odpowiedzialności, 329
- MailService, 214
- MessageProcessor, 214
- nazywanie, 356, 362

interfejs

- ParameterSource, 329
- PointRenderer, 336
- SchedulingTask, 146

interpretary języków, 256

InvalidBasisException, 105

Inventory, 396

InventoryControl, 189

Invoice, 184, 188

inwarianty, 199

IPermitRepository, 140

irydujący parametr, 121, 123

Item, 187

iteracje, 76

J

jarzmo testowania jednostkowego, 66

jarzmo testowe, 30, 126, 415

- CppUnitLite, 68

- duże klasy, 271

- inne platformy xUnit, 70

- JUnit, 66, 67

- kod zawierający singletony, 135

- JUnit, 70

- ogólne, 71

- Fitness, 71

- Framework for Integrated Tests, 71

- problemy z uruchamianiem metody, 151

- separowanie, 39

- tworzenie instancji klasy, 97, 121, 122, 334

- C++, 144

- umieszczanie klasy, 183

- utworzenie obiektu, 122

- zmiana klasy, 97

jednostki behawioralne systemu, 30

języki proceduralne, 239

- a zorientowanie obiektowe, 247

- projektowanie obiektów, 251

- usuwanie zależności, 393

- wyodrębnianie zależności, 251

- zorientowane obiektowo rozszerzenia, 251

JUnit, 67, 122, 227

- architektura, 227

- zestaw obiektów, 68

K

karta CRC, 230

kiełkowanie, 103

kiełkowanie klasy, 80, 83

- czynności, 84

- długie metody, 293

- duże klasy, 254

- uproszczenie parametru, 384

- zalety i wady, 84

kiełkowanie metody, 77

- czynności, 79

- długie metody, 293

- duże klasy, 254

- przekazanie wartości pustej, 80

- przekształcenie w statyczną metodę

- publiczną, 80

- stosowanie, 80

- zalety i wady, 80

- zastosowanie, 92

klasa

- abstrakcyjna, 146, 390

- biblioteczna, 207

- charakteryzowanie, 199

- duża, 253

- elementy globalne, 340

- finalna, 207, 215

- główne zadanie, 254

- interfejsowa, 344

- konwencja nazewnictwa, 358, 363

- logiczna, 299

- nadawanie nazwy, 341

- nowa funkcjonalność, 84

- odpowiedzialność, 153, 192

- pojedyncza, 254

- odrębny program testowy, 144

- odwzorowanie na zbiór koncepcji, 83

- panelowa, 298

- pojedyncze instancje, 137

- pomocnicza, 367

- produkcyjna, 102

- przekształcenie w interfejs, 89, 356

- reguły z rozdzielonymi

- odpowiedzialnościami, 256

- rozbijanie na fragmenty, 191

- schemat funkcjonalności, 260

- skrót w nazwach, 289

- szablony, 405
- testowa, 68, 122
  - nazewnictwo, 235
- testowanie niezależnie od siebie, 137
- ukryta, 191
- wprowadzanie zmian, 99
- wzajemne zależności, 265
- zależność od interfejsu, 102
- zapieczerowana, 156, 208
- zbrzylenie, 259
- zgodność z zasadą podstawienia Liskov, 117
- klasy
  - Account, 135, 409
  - AccountDetailFrame, 158, 161, 162, 163
  - AddEmployeeCmd, 275, 281
  - AddOpportunityFormHandler, 99, 100
  - AddOpportunityXMLGenerator, 99
  - AddsEmployeeCmd, 279
  - AGGController, 340
  - AnonymousMessageForwarder, 111
  - ArtR56Display, 41
  - AsyncReceptionPort, 405
  - BankingServices, 368
  - BillingStatement, 188, 189
  - BondRegistry, 365
  - CAsyncSslRec, 50
  - CCAIImage, 153
  - ClassReader, 169
  - CLateBindingDispatchDriver, 338
  - Command, 279, 282
  - CommoditySelectionPanel, 297
  - ConsultantSchedulerDB, 99
  - Coordinate, 177
  - CppClass, 166, 170, 179
  - CreditMaster, 123
  - CreditValidator, 122
  - Declarations, 170
  - DOMBuilder, 300
  - Element, 174
  - Employee, 88
  - EndPoint, 40
  - ExternalRouter, 371
  - Facility, 134
  - FakeConnection, 125
  - FakeDisplay, 42
  - FakeOriginationPermit, 149
  - FakeTransactionLog, 362
  - FeeCalculator, 265
  - fit.Fixture, 55
  - fit.Parse, 55
  - FitFilter, 54
  - FocusWidget, 132
  - FormulaTest, 67
  - Frame, 341
  - FuelShare, 201
  - GDIBrush, 333
  - HttpFileCollection, 156, 158
  - HttpPostedFile, 156
  - HttpServletRequest, 328
  - InMemoryDirectory, 171
  - Inventory, 396
  - InventoryControl, 189
  - Invoice, 184, 188
  - Item, 187
  - LinkageNode, 359
  - ListDriver, 213
  - LoggingEmployee, 89
  - LoginCommand, 279, 281, 283
  - LogonCommand, 275
  - MailForwarder, 110, 213
  - MailingConfiguration, 115, 116
  - MailReceiver, 213
  - MailSender, 213
  - MessageForwarder, 113, 398
  - MessageRouter, 371
  - MimeTesting, 398
  - ModelNode, 357, 359
  - NameObjectCollectionBase, 156
  - NetworkBridge, 40
  - Node, 359
  - OffMarketTradeValidator, 391
  - OpportunityItem, 100
  - OptionSource, 344
  - OriginationPermit, 147, 149
  - OurHttpFileCollection, 157
  - Packet, 346
  - PageGenerator, 196
  - PageLayout, 349
  - Parser, 191
  - PaydayTransaction, 361
  - Permit, 148
  - PermitRepository, 134, 138
  - PointRenderer, 335
  - PremiumRegistry, 365
  - ProductionModelNode, 357
  - QuarterlyReportTableHeaderGenerator, 82
  - QuarterlyReportTableHeaderProducer, 82
  - Renderer, 333

- klasy
    - Reservation, 260
    - ResultNotifier, 248
    - RGHConnection, 123
    - RouteFactory, 373
    - RSCWorkflow, 347
    - RuleParser, 256, 258
    - Sale, 41
    - Scanner, 249
    - ScheduledJob, 266
    - Scheduler, 142, 387
    - SchedulerDisplay, 143
    - SchedulingServices, 388
    - SchedulingTask, 145
    - SerialTask, 145
    - Session, 215
    - ShippingPricer, 185
    - StepNotifyController, 90
    - StyleMaster, 349
    - SymbolSource, 164
    - Task, 254
    - TermTokenizer, 258
    - TestCase, 67, 68
    - TestingAsyncSslRec, 50
    - TestingExternalRouter, 372
    - TestingMessageForwarder, 399
    - TestResult, 381
    - ToolController, 90
    - TransactionLog, 361
    - TransactionRecorder, 362
    - WindowsOffMarketTradeValidator, 391
  - kod
    - asercji, 67
    - bez testów, 12
    - testujący, 30
    - zastany, 11
  - kod proceduralny
    - a zorientowanie obiektowe, 247
    - dodanie nowego zachowania, 244
      - funkcje wykonujące zadania obliczeniowe, 244
      - funkcje z wywołaniami zewnętrznymi, 246
    - możliwości, 251
    - pułapki zależności, 244
    - przypadki zmian, 240, 241
  - kod produkcyjny, 125
    - funkcje, 344
    - zastępowanie zmiennej instancji, 132
    - kod testowy, 125, 235
      - konwencje nazewnicze klas, 235
      - lokalizacja testu, 236
      - oddzielenie od kodu produkcyjnego, 237
    - komendy, 161
    - komentarze, 79
      - kod do wyodrębnienia, 414
    - kompilacja, 54
    - kompilator, 317
      - C++, 142
    - komponenty wielokrotnego użytku, 133
    - konfiguracja, 116
    - konsolidacja
      - dynamiczna, 55
      - statyczna, 56
    - konsolidator, 54
    - konstrukcyjne kłębownisko, 131
    - konstruktor
      - IndustrialFacility, 147
      - tworzenie obiektu, 377
      - ukryte zależności, 128, 131
      - zależność od obiektu, 129
    - konwencja kodowania, 208
    - konwencje nazewnicze klas, 235
      - Fake, 235
      - Test, 235
      - Testing, 236
    - konwersja
      - problemy, 204
      - z liczb podwójnej precyzji na całkowite, 203
    - koszt rekompilacji, 98
    - koszty metod, 97
    - kryj i modyfikuj, 27
    - ksr_notify, 241, 247
- ## L
- legacy code, 10
  - leniwy getter, 354
  - liczba powiązań, 304, 415
  - liczby podwójnej precyzji, 202
  - LinkageNode, 359
  - lista
    - declarations, 167
    - elements, 172
  - ListDriver, 213
  - LoggingEmployee, 89
  - LoginCommand, 279, 281, 283

LogonCommand, 275
 lokalizacja testu, 236
   a wdrażanie aplikacji, 237
   ograniczenia wdrożeniowe aplikacji, 236
   rozmiar kodu wdrożeniowego, 237
 lokalizowanie zachowań, 118
 long, 203
 LONGS_EQUAL, 69

Ł

łączenie obiektów, 89

M

MailForwarder, 213
 MailingConfiguration, 115, 116
 MailReceiver, 213
 MailSender, 213
 MailService, 214
 makeLoggedPayment, 86
 makra, 52
   LONGS_EQUAL, 69
   TEST, 69
 mart_key_send, 244
 martwy kod, 389
 mechanika zmian, 21
   model spoinowy, 47
   narzędzia, 63
   praca z informacją zwrotną, 27
   rozpoznanie i separowanie, 39
   testy, 28
   unikanie zmian, 26
   w dużym systemie, 26
   w oprogramowaniu, 21
   w zachowaniu, 22
   zmiany w systemie, 27
 mechanizm
   dołączania deklaracji klasy do pliku, 142
   refleksji, 67
 menedżer
   objaśniający, 353
   transakcji, 353
 MessageForwarder, 113, 398
 MessageProcessor, 214
 MessageRouter, 371
 metaklasa, 347

metoda

abstrakcyjna, 118, 357
 delegowanie do funkcji, 249
 funkcjonalność, 152
 klasy testowej, 67
 komenda a zapytanie, 161
 menstrualna, 293
 nazewnictwo, 381
 odpowiedzialność, 255
 pomocnicza, 347
 przesłanianie, 117
 punktowana, 294
   sekcje, 295
   zmiennie tymczasowe, 295
 reguła użycia, 199
 szkieletyzacja, 307
 statyczna, 80, 346, 347
   ograniczenie dostępu, 348
   zastosowanie, 367
 testowalna, 153
 upublicznianie, 152
 wirtualna, 208, 357
 wysunięta, 295
 wytwórcza, 351
 zmiana na chronioną, 154

metody

addPermit, 138
 addText, 177
 AnonymousMessageForwarder, 113
 BindName, 338
 calculatePay(), 87
 createForwardMessage, 398
 dispatchPayment(), 86, 87
 draw, 333
 draw(), 333
 drawPoint, 334
 firstMomentAbout, 105, 106
 formConnection, 401
 forwardMessage, 111
 generate(), 82
 generateIndex, 171, 172
 getBodySize(), 284
 getDeadtime, 387
 getDeclaration(int index), 168
 getFrom, 113
 getFromAddress, 110, 115, 117
 getInstance, 134
 getInterface, 168 181, 182

metody

getKSRStreams, 156
 getLastLine, 43
 getName, 167
 getParameterForName, 329
 getSize, 283
 getValidationPercent, 122, 125, 126
 getValue, 184
 hasGapFor, 383
 initialize, 130
 instance, 370, 371
 makeLoggedPayment, 86
 newFixedYield, 366
 nthMomentAbout, 109
 parseExpression, 191
 pay(), 86, 89
 performCommand, 159, 161
 populate, 328
 QuaterlyReportGenerator, 81
 readToken, 170
 Recalculate, 58, 60
 replaceTrackListing, 23
 resetForTesting(), 136
 run(), 146, 337
 saveTransaction, 364
 scan(), 41
 secondMomentAbout, 107
 setDescription, 163
 setSnapRegion, 153
 setTestingInstance, 137
 setUp, 68
 showLine, 42, 44
 snap(), 153
 someMethod, 402
 suspend_frame, 340
 tearDown, 68, 373
 testEmpty, 67
 uniqueEntries, 78
 updateAccountBalance, 368
 updateBalance, 368
 validate, 149, 346, 347
 void testXXX(), 67
 WorkflowEngine, 351
 write, 275, 278, 279
 writeBody, 280, 286
 writeField, 278

miejsca

deklaracji, 304
 na wstawienie testów, 36, 175
 zmian, 36

mieszana kompilacja, 395

MimeTesting, 398

minitesty integracyjne, 192

model spoinowy, 47

ModelNode, 357, 359

modułowość, 48

modyfikacje w testach, 184

modyfikowanie

  danych statycznych lub globalnych, 177

  obiektów przekazywanych jako parametry, 177

monstrualna metoda, 293

mutable, 179

N

nadawanie nazw interfejsom, 362

należyta staranność, 27

NameObjectCollectionBase, 156

narzędzia, 63

  do automatycznej refaktoryzacji, 63

    wybór, 64

    zachowania, 64

  do refaktoryzacji

    długie metody, 297

    osobliwości, 204

  do wyszukiwania skutków, 177

  jarzmo testowania jednostkowego, 66

  make, 102

  obiekty pozorowane, 65

  ogólne jarzmo testowe, 71

nazewnictwo, 356, 362

  metod, 381, 404

NetworkBridge, 40

newFixedYield, 366

niepowodzenia testów, 96

niewykrywalne skutki uboczne, 158

Node, 359

notatki, 220

nthMomentAbout, 109

N-ty moment statystyczny, 107

NUnit, 70

O

obiekt

  metody, 332

  nie korzystający z innych obiektów, 158

  objaśniający, 351

  opakowujący, 157

- pozorowany, 45, 65, 415
  - biblioteki, 329
  - wewnątrz innych obiektów, 145
  - wprowadzanie zmian w zachowaniu, 403
- obiekty, 144
  - CustomSpreadsheet, 59
  - Formuła, 67
  - globalResultNotifier, 249
  - HttpPostedFileWrapper, 157
  - ResultNotifier, 249
  - SchedulingTask, 145
  - testDigit, 67
- obrysowywanie bloków, 222
- obsługiwanie parametrów, 176
- oddzielenie komendy od zapytania, 161
- odpowiedzialności, 213, 254
  - delegowanie, 267
  - dostrzeganie, 257
  - główna, 257, 266
  - grupowanie metod, 257
  - klasy, 199
  - metoda prywatna, 258
  - nazwa klasy, 255
  - nazwy metod, 255
  - schematy funkcjonalności, 265
  - skuteczne rozdzielanie, 257
  - strategia rozbijania klasy, 270
  - wydzielona klasa, 264
  - wyłonienie obiektu metody, 306
- odwołania do klas bibliotecznych, 207
- odwracanie rozkładu, 10
- odzwierciedlanie i opakowywanie API, 215, 216
  - odseparowanie od klasy, 157
- OffMarketTradeValidator, 391
- ograniczenia w projektach, 208
- opakowywanie, 103
- opakowywanie klasy, 88
  - czynności, 92
  - dodawanie zachowania, 91
  - wzorzec dekoratora, 89
  - zastosowanie, 92
- opakowywanie metody, 85
  - czynności, 87
  - dodawanie nowej metody, 86
  - umieszczanie zmienionej metody w starym kodzie, 86
  - wprowadzanie spoin, 87
  - zalety i wady, 88
  - zastosowanie, 92

- operator
  - delete, 132
  - zasięgu, 50
- opowiadanie historii systemu, 226
  - sesja JUnit, 227
- opóźnienie, 96
- OpportunityItem, 100
- OpportunityProcessing, 100
- OptionSource, 344
- optymalizacja, 24
  - a nowa funkcjonalność, 24
  - zmieniane elementy, 24
- OriginationPermit, 147, 149
- ortogonalność, 290
- osłabianie ochrony dostępu, 155
- OurHttpFileCollection, 157

P

- Packet, 346
- PageGenerator, 196
- PageLayout, 349
- pakiety, 100
  - refaktoryzacja struktury, 101
  - struktura, 101
- papierowy widok, 399
- ParameterSource, 329
- parametry, 176
  - cebulowy, 144
  - zaliasowany, 147
- parametryzacja konstruktora, 129, 140, 377
  - czynności, 379
  - dodanie parametru, 378
  - hermetyzacja, 182
    - referencji globalnej, 342
  - kod, 129
  - kopia konstruktora, 378
  - nowy konstruktor, 379
  - problemy, 130
  - użycie zmiennych globalnych, 133
  - w językach zezwalających na domyślne argumenty, 379
  - wady, 379
  - zmienna instancji, 378
  - zorientowanie obiektowe, 249
- parametryzacja metody, 140, 381
  - czynności, 382
  - hermetyzacja referencji globalnej, 342
  - użycie zmiennych globalnych, 133
  - wada, 140

- parseExpression, 191
- Parser, 191
- pay(), 86, 89
- PaydayTransaction, 361
- performCommand, 159, 161
- PermitRepository, 134, 138, 147
  - testowa instancja klasy, 136
- pierwszy moment statystyczny, 104
- pisanie testów, 37, 195
  - charakteryzujących, 196
    - heurystyka, 205
    - klasy, 199
  - dla istniejącego kodu, 193
  - dla metody, 199
    - prywatnej, 152
  - dla rozgałęzienia, 202
  - efekty, 75
  - falszywa klasa, 124
  - interfejsy użytkownika, 66
  - ogólna liczba, 198
  - pod presją czasu, 76
  - podczas opracowywania projektu, 47
  - podczas wprowadzania zmian, 77
  - programowanie sterowane testami, 109
  - sprawdzających
    - funkcjonalność, 158
    - klasę, 183
  - testowanie ukierunkowane, 200
  - w punkcie przechwycenia, 187
  - w punktach zwężenia, 192
  - weryfikujących metody, 151
    - problemy, 151
    - wyłonienie obiektu metody, 332
- Platforma dla Testów Zintegrowanych, 71
- platforma testowa
  - CppUnitLite, 68
  - Fitness, 71
  - Framework for Integrated Tests, 71
  - JUnit, 67
  - NUnit, 70
  - TestKit, 70
  - xUnit, 66
- platformy, 133
- plik nagłówkowy, 53
- podklasy
  - dla dwóch różnych opcji, 112
  - testowe, 236, 348, 388, 415
- PointRenderer, 335
- pojedyncze instancje, 137, 139
- pokrycie testami, 33, 182
- pomocne funkcje języka, 155
- popagacja skutków, 176
- poprawianie błędów, 21, 24
  - a nowa funkcjonalność, 25
- populate, 328
- porządkowanie, 23
- PostReceiveError, 49, 61
- poszukaj decyzji, które można zmienić, 259
- poukrywane zależności, 81
- powielony kod, 275
  - generalizowanie zmiennej, 285
  - klasa nadrzędna, 279
  - opracowanie testów po refaktoryzacji, 278
  - pierwsze kroki, 278
  - po usunięciu duplikacji, 289
    - skupione metody, 290
    - utrata elastyczności, 289
    - wyłaniający się projekt, 290
  - przenoszenie metod, 281, 286
  - refaktoryzacja, 275
    - rozpoczynanie, 278
    - rozpoczęcie od małych kroków, 279
    - zasada otwarte-zamknięte, 291
- powtórne wyodrębnianie, 309
- pozorowany obiekt, 45
- pozostawianie zachowania, 25
- praca inicjalizacyjna konstruktorów, 351
- praca z informacją zwrotną, 27
- PremiumRegistry, 365
- preprocesor, 61, 143, 242
  - makr, 51
  - zdefiniowanie tekstu, 410
- preprocesowanie, 52
- proces budowania
  - alokowanie klas w pakietach, 102
  - optymalizacja przeciętnego czasu budowy, 102
  - pakiety, 100
  - przyspieszenie, 100
    - w odniesieniu do kodu, 101
  - rekompilacja, 98
  - struktura pakietu, 101
  - średni czas budowy, 98
  - usuwanie zależności, 98, 102
  - wyodrębnienie
    - implementera, 98, 99, 100
    - interfejsu, 98
  - zmiana fizycznej struktury projektu, 98

- ProductionModelNode, 357
  - programowanie ekstremalne, 14
  - programowanie różnicowe, 110, 415
    - kluczowe aspekty projektu, 112
    - korzystanie
      - z dziedziczenia, 113
      - z klas, 115
    - tworzenie podklas, 112
    - zalety, 118
    - zasada podstawienia Liskov, 116
    - zastosowanie, 116
    - zbiór własności, 113
    - zmiana konstruktora klasy, 113
  - programowanie sterowane testami, 104, 110, 415
    - algorytm, 104
      - dla cudzego kodu, 110
    - edytowanie kodu, 312
    - kiełkowanie
      - klasy, 82
      - metody, 78
    - kod
      - cudzy, 109
      - odpowiedzi, 105
      - proceduralny, 244
    - kompilowanie testu, 105, 106, 107
    - powodzenie testu, 105, 106, 108
    - próbowanie, 322
    - przypadek testowy kończący się niepowodzeniem, 104, 105, 107
    - usuwanie duplikatów, 105, 106, 108
  - programowanie w parach, 318
  - projekt
    - przyjazny testowaniu, 47
    - w kategorii obiektów, 230
  - przedefiniowanie
    - szablonu, 405
      - czynności, 407
      - udostępnianie alternatywnych definicji metod, 407
      - w C++, 407
    - tekstu, 409
      - czynności, 410
      - wady, 409
    - w locie, 409
  - przeformułowanie kodu, 246
  - przeglądarka refaktoryzująca kod, 63
  - przekazanie parametru, 374
  - przekazywanie pustej wartości, 126
    - kiełkowanie metody, 80
    - parametr cebulowy, 145
      - w kodzie produkcyjnym, 127
  - przenoszenie metod, 272, 346
    - do abstrakcyjnej klasy nadrzędnej, 388
  - przepisanie systemu, 225
  - przesłanie metod, 117
    - wywoływanie, 402
  - przesunięcie
    - funktionalności w górę hierarchii, 386
      - czynności, 389
    - zachowania, 115
    - zależności w dół hierarchii, 390
      - czynności, 392
  - przewidywanie skutków, 166
  - przywieranie statyczne, 367
  - punkt dostępowy, 53, 54
    - spoiny konsolidacyjnej, 57
    - spoiny obiektowe, 59
  - punkt przechwycenia, 184, 416
    - dobieranie, 187
    - ograniczony, 186
    - śledzenie skutków w przód, 185
      - wyższego poziomu, 187
  - punkt zmiany, 172, 187, 189, 416
  - punkt zwężenia, 98, 184, 189, 190, 416
    - ocena projektu, 191
    - pułapki, 192
    - schemat funkcjonalności, 265
    - testy, 193
      - w kodzie proceduralnym, 240
    - znajdowanie, 190
  - puste karty CRC, 230
    - opis systemu do głosowania, 231
    - wskazówki korzystania, 232
  - pusty obiekt, 127
- ## Q
- QuarterlyReportTableHeaderGenerator, 82
  - QuarterlyReportGenerator, 81
- ## R
- rdzenna logika, 214
  - readToken, 170
  - Recalculate, 58, 60

refaktoryzacja, 23, 35, 64, 411
 a nowa funkcjonalność, 24
 automatyczna, 63
 bez testów, 327
 charakterystyka elementów, 204
 długie metody, 296
 duże klasy, 254
 klasy, 144
 metody, 116
 podatność na błędy, 314
 powielony kod, 275, 278
 przygotowanie pola, 183, 188
 ręczna, 63, 204, 300
 rozdzielenie interfejsu, 269
 sparametryzowanie konstruktora, 130
 sprawdzenie zachowania, 204
 struktury pakietu, 101
 szybka, 222
 techniki usuwania zależności, 327
 testy, 201
 wysokopoziomowe, 184
 toporna, 164
 upraszczanie typu parametru, 35
 w skali mikro, 312
 wsparcie, 63
 wspierająca testowanie, 327
 wydzielanie interfejsu, 35
 wyodrębnianie metody, 164
 zasada pojedynczej odpowiedzialności, 254
 zmieniane elementy, 24
 zmienne rozpoznające, 303

referencja globalna, 340
 zastąpienie getterem, 396

refleksje, 155

reguły, 179
 użycia metody, 199

rekompilacja, 98
 klas zależnych od klasy produkcyjnej, 102
 zapobieganie, 100

Renderer, 333

replaceTrackListing, 23

report_deposit, 409

Reservation, 260
 schemat funkcjonalności, 262

resetForTesting(), 136

ResultNotifier, 248

ręczna refaktoryzacja, 300

RGHConnection, 123
 metody, 124

RouteFactory, 373

rozgałęzienia
 charakteryzowanie, 202

rozkład kodu, 10

rozmieszczanie testów, 36, 60, 151
 rozległe zależności globalne, 140
 skutki zmian, 165

rozpoznanie, 39
 fałszywki, 45
 parametryzacja metody, 381
 spoina konsolidacyjna, 57
 warunków w metodzie, 300

RSCWorkflow, 347

RuleParser, 256, 258

run(), 146, 337

rysunki, 220

S

Sale, 41
 z hierarchią wyświetlaczy, 42

sanity checks, 64

saveTransaction, 364

scan(), 41

scan_packets, 241, 242

Scanner, 249

ScheduledJob, 266

Scheduler, 142, 387
 tworzenie klasy, 143

Scheduler.h, 143

SchedulerDisplay, 143

SchedulingServices, 388

SchedulingTask, 145, 146

SchedulingTaskPane
 tworzenie instancji klasy, 145

schemat funkcjonalności, 260, 416
 skupiska, 263
 zastosowanie, 261, 265

schemat skutków, 168, 172, 416
 a schemat funkcjonalności, 261
 dla klasy CppClass, 180
 dla systemu fakturującego, 188
 punkt zwięzienia, 189
 rysowanie, 174
 upraszczanie, 169, 180
 wspólnie używane elementy, 190
 zastosowanie, 261
 znajdowanie ukrytych klas, 191

- sealed, 156, 158
- secondMomentAbout, 107
- sekwencje, 307
- send_command, 244
- separowanie, 39, 56
  - parametryzacja metody, 381
  - spoina konsolidacyjna, 57
  - uproszczenie parametru, 383
- SequenceHasGapFor, 384
- seria testów, 172
- SerialTask, 145
- serwer listy mailingowej, 214
- Session, 215
- setDescription, 163
- setOption, 343
- setSnapRegion, 153
- setter, 132
  - zmieniający bazowe obiekty, 403
- setTestingInstance, 135, 137
- setUp, 68
- ShippingPricer, 185
- showLine, 42, 44
- siatka zabezpieczająca, 27
- singleton, 135, 137, 370, 372
  - osłabienie
    - wartości, 136
    - własności, 135, 138
  - powody używania, 137
  - właściwości wspólne, 370
  - zastępowanie, 370
- składnia UML, 220
- skróty, 289
- skupienie na bieżącej pracy, 269
- skutki zmian, 165
  - adnotowanie listingów, 222
  - hermetyzacja, 182
  - lista elementów, 167
  - myślenie o skutkach, 166
  - narzędzia do wyszukiwania, 177
  - ograniczanie, 180
  - określanie miejsca testów, 175
  - po użyciu danych globalnych i statycznych, 176
  - propagacja, 176, 177
  - punkt przechwycenia, 184
  - schemat skutków, 168
  - szukanie, 177
  - śledzenie w przód, 171
  - upraszczanie schematów, 180
  - w języku C++, 178
    - wyciąganie wniosków z analizy, 179
    - znajomość języka programowania, 177
- słowa kluczowe, 176
- Smalltalk, 63
- snap(), 153
- someMethod, 402
- spoiny, 48, 49, 251, 416
  - konsolidacyjne, 54, 61, 345, 416
    - kod proceduralny, 241
    - środowisko testowe i produkcyjne, 58
  - obiektywne, 51, 58, 61, 252, 416
    - właściwości, 247
    - wprowadzenie delegatora instancji, 367
  - preprocesowe, 51, 61, 345
  - punkt dostępowy, 53, 57
  - rodzaje, 51
  - w języku zorientowanym obiektowo, 58
  - w kodzie proceduralnym, 240
  - właściwy wybór, 61
  - wprowadzanie podczas dodawania funkcjonalności, 87
  - zastosowania, 51
- statyczne części klasy, 347
- statyczny setter, 370
- StepNotifyController, 90
- strategia, 270
  - strukturalne ustępstwa dla długich metod, 307
- String, 167
- struktura aplikacji, 225
  - analiza rozmowy, 232
  - architekt, 225
  - diagramy, 230
  - historia systemu, 226
  - obraz całości, 226
  - prosty obraz, 227
  - przeszkody poznania, 225
  - puste karty CRC, 230
  - wzrost złożoności, 229
  - zachowanie nienaruszonej architektury, 226
  - znajdowanie nowych abstrakcji, 229
- StyleMaster, 349
- supersede, 404
- superświadome edytowanie, 312
- suspend_frame, 340
- SymbolSource, 164
- system
  - bazujący na API, 209
  - dobrze utrzymywany a system obcy, 95
  - konserwowany, 95

- szablony
  - parametryzacja, 407
  - przeźdefiniowanie, 405
  - w C++, 407
- szkicowanie fragmentów projektu, 221
- szkieletyzacja metody, 307
- szukanie
  - błędów, 195
  - sekwencji, 307
- szwy, 297
- szybka refaktoryzacja, 222, 269
  - zagrozenia, 223

Ś

- śledzenie skutków, 176
- śledzenie w przód, 171
  - seria testów, 172

T

- taktyka, 270
- Task, 254
- tearDown, 68, 373
- TermTokenizer, 258
- TEST, 69
- TestCase, 68
- testDigit, 67
- testEmpty, 67
- TESTING, 54, 242
- TestingAsyncSslRec, 50
- TestingExternalRouter, 372
- TestingMessageForwarder, 399
- TestKit, 70
- testowanie, 66
  - alternatywne funkcje, 44
  - automatyczne, 195
  - cudzego kodu, 51
  - fałszywe obiekty, 41, 43
  - fałszywki, 44
  - jednocześnie kilku zmian, 183
  - jednostkowe, 29
    - grupowanie, 31
    - testowanie w izolacji, 30
    - xUnit, 66
  - języków .NET, 70
  - klas, 192
  - klasy Scheduler, 142
  - logiki, 245

- metody
  - prywatnej, 152, 258
  - publicznej, 152
  - statycznej, 346
- obiektów, 377
- obiekty pozorowane, 45
- odwołania do biblioteki graficznej, 56
- podstawianie innej wersji klasy, 55
- regresyjne, 28
- tworzenie odrębnej biblioteki dla klasy, 56
- ukierunkowane, 200
  - wyodrębnianie metody, 303
- uruchamiane edycją, 312
- uruchamianie metody bez wywoływania funkcji, 49
- wiązanie nazw, 338
- wyodrębnianie klas, 48
- zmiana metody w chronioną, 60
- zmienianych metod, 154
- zmiennne globalne, 135
- TestResult, 381
- testy, 28
  - a automatyczna refaktoryzacja, 64
  - automatyczne, 195
  - czas trwania, 96
  - dla klas, 33
  - dla metod ukrytych, 152
  - dokumentujące, 198
  - dołączenie pliku, 243
  - informacje zwrotne, 29
  - integracyjne, 31
  - konstrukcyjne, 122
  - mieszanie z kodem źródłowym, 242
  - modyfikowalnych fragmentów kodu, 247
  - na wyższym poziomie, 34
  - pisanie, 37
  - poczytalności, 64
  - podejrzane, 198
  - pokrywające, 184
  - pokrywanie kodu, 33
  - praca inicjalizacyjna konstruktorów, 351
  - słonecznego dnia, 204
  - specyfikujące, 195
  - spodziewane wartości, 198
  - umieszczanie, 33
  - usuwanie zależności, 35
  - utrzymujące, 195
  - wykonywane ręcznie, 195
  - wykrywające zmianę, 28

- wysokopoziomowe, 184
  - wyższego poziomu, 32
  - zmiany w kodzie, 34
  - testy charakteryzujące, 165, 192, 196, 198, 416
    - grupę klas, 188
    - konwersja, 204
    - śledzenie w przód, 171
  - testy duże, 192
    - czas wykonywania, 31
    - lokalizacja błędów, 30, 31
    - pokrycie, 31
    - problemy, 30
  - testy jednostkowe, 30, 416
    - cechy, 31, 32
    - wolne, 32
    - zagrożenia, 192
  - thing, 354
  - ToolController, 90
  - TransactionLog, 361
  - TransactionRecorder, 362, 363
  - tworzenie
    - indeksu, 172
    - instancji klasy
      - C++, 144
      - w jarzmie testowym, 121
    - obiektów, 144
      - w konstruktorach, 351, 401
    - zmiennych globalnych, 135
  - tworzenie podklasy i przesłanianie metody, 128, 398
    - automatyczna refaktoryzacja, 299
    - czynności, 400
    - fałszywy singleton, 139
    - niewykrywalne skutki uboczne, 162
    - ostrożność, 399
    - papierowy widok, 399
    - parametr zaliasowany, 149
    - stosowanie, 390
  - typedef, 406, 408
- ## U
- udostępnianie setterów, 403
  - ukryta metoda, 152, 258
  - ukryta zależność, 128
  - ulepszanie projektu, 23
  - umieszczanie klasy w jarzmie testowym, 121
    - irytująca zależność globalna, 133
    - irytujący parametr, 121
    - parametr cebulowy, 144
    - parametru zaliasowanego, 147
    - parametryzacja konstruktora, 131
    - ukryta zależność, 128
    - zależności dyrektyw include, 141
  - UML, 220, 230
  - unikanie zmian, 26
  - uniqueEntries, 78
  - updateAccountBalance, 368
  - updateBalance, 368
  - uproszczenie parametru, 383
    - czynności, 385
    - typu parametru, 35
  - upublicznienie metody, 152
    - statycznej, 315, 332, 346, 347
      - czynności, 348
      - przekształcanie metody oryginalnej
        - na statyczną, 347
        - dostęp do kodu, 151
  - uruchamianie metody w jarzmie testowym
    - adaptacja parametru, 156
    - niewykrywalne skutki uboczne, 158
    - osłabianie ochrony dostępu, 155
    - pomocne funkcje języka, 155
    - problemy, 151
    - ukryta metoda, 152
    - upublicznanie metody, 152
  - using, 141, 154
  - usuwanie
    - duplikatów, 108, 109, 291
      - generalizowanie zmiennej, 285
      - zasada otwarte-zamknięte, 291
    - nieużywanego kodu, 223
  - usuwanie zależności, 35, 37, 39, 51
    - cel, 330
    - czas wprowadzenia zmiany, 97
    - efekty, 75
    - lokalnych, 349
    - na potrzeby testów, 315
    - od elementów globalnych, 340
    - od typów, 353
    - opakowywanie parametru, 329
    - osłabianie ochrony dostępu, 155
    - patrzenie naprzód, 329
    - preprocesor, 242
    - programowanie w parach, 318
    - rozpoznanie, 39
    - separowanie, 39

- usuwanie zależności
    - techniki, 325
      - adaptacja parametru, 328
      - hermetyzacja referencji globalnej, 340
      - parametryzacja konstruktora, 377
      - parametryzacja metody, 381
      - przedefiniowanie szablonu, 405
      - przedefiniowanie tekstu, 409
      - przesunięcie funkcjonalności w górę hierarchii, 386
      - przesunięcie zależności w dół hierarchii, 390
      - uproszczenie parametru, 383
      - upublicznienie metody statycznej, 346
      - utworzenie podklasy i przesłonięcie metody, 398
      - uzupełnianie definicji, 338
      - wprowadzenie delegatora instancji, 367
      - wprowadzenie statycznego settera, 370
      - wyłonienie obiektu metody, 332
      - wyodrębnienie i przesłonięcie gettera, 353
      - wyodrębnienie i przesłonięcie metody wytwórczej, 351
      - wyodrębnienie i przesłonięcie wywołania, 349
      - wyodrębnienie implementera, 356
      - wyodrębnienie interfejsu, 328, 361
      - zastąpienie funkcji wskaźnikiem do funkcji, 393
      - zastąpienie referencji globalnej getterem, 396
      - zastąpienie zmiennej instancji, 401
      - zastępowanie biblioteki, 375
    - tworzenie interfejsu, 146
    - tworzenie podklasy i przesłanianie metody, 149
    - w C++, 407
    - w językach proceduralnych, 393
    - w kodzie proceduralnym, 239
    - wiele zmian w jednym miejscu, 183
    - wprowadzanie więcej interfejsów i klas, 102
    - zachowywanie sygnatur, 315
    - znajdowanie klas, 55
      - związanych z parametrami, 328
  - utrzymanie zachowania, 25
    - ryzyko, 25
  - utworzenie
    - abstrakcji, 385
    - podklasy i przesłanianie metody, 138
    - uzupełnianie definicji, 338
      - czynności, 339
      - osobny plik wykonywalny, 339
      - zestawy definicji, 339
    - uzyskanie źródłowego pozwolenia, 147
- V**
- validate, 149, 346, 347
  - ValueCell, 58
  - void testXXX(), 67
- W**
- wariacje w systemach, 118
  - wartości zwrotne, 177
  - wewnętrzne relacje, 259
  - wiązanie nazw, 338
  - widok papierowy, 399
  - wiele zmian w jednym miejscu, 183
    - punkty przechwycenia, 184
      - wyższego poziomu, 187
    - punkty zwężenia, 191
      - pułapki, 192
  - wielokrotne użycie, 133
    - kodu, 207
  - WindowsOffMarketTradeValidator, 391
  - wirtualna funkcja, 61
  - własności, 115
  - wnioski z analizy skutków, 179
  - WorkflowEngine, 351
  - wprowadzenie
    - delegatora instancji, 367
      - czynności, 368
    - statycznego settera, 136, 140, 370
      - czynności, 374
      - globalna wytwórnia, 372
      - hermetyzacja referencji globalnej, 342
      - wyodrębnienie interfejsu, 372
  - write, 275, 278, 279
  - writeBody, 280, 286
  - writeField, 278
    - przeniesienie metody, 283
  - wskaźniki do funkcji, 246, 393
    - deklaracje, 393
    - usuwanie zależności, 393
  - wsparcie kompilatora, 156, 317
    - pomocne funkcje języka, 157
    - przenoszenie metod, 272, 334

- wykonywane kroki, 317
- wyodrębnianie metod, 365, 412
- zastępowanie referencji, 406
- zastosowanie, 318
- zastrzeżenia stosowania, 272
- zmiana referencji w aplikacji, 139
- wsparcie zintegrowanego środowiska
  - programistycznego w analizie skutków, 166
- wstępna refaktoryzacja, 314
- wybór metody do testowania, 165
  - myślenie o skutkach, 166
  - narzędzia do wyszukiwania skutków, 177
  - propagacja skutków, 176
  - śledzenie w przód, 171
  - upraszczanie schematów skutków, 180
  - wnioski z analizy skutków, 179
- wyodrębnianie metody
  - zestaw testów weryfikujących, 411
- wydzielenie
  - interfejsu, 35
  - klas, 327
- wyłonienie obiektu metody, 306, 332
  - czynności, 337
  - dostęp do kodu, 151
  - odmiany, 336
  - publiczny konstruktor, 333
  - schemat, 336
  - zachowywanie sygnatur, 316
  - zmienne instancji, 333
- wyodrębniaj to, co znasz, 304
- wyodrębnianie bazujące na
  - odpowiedzialnościach, 215, 216
- wyodrębnianie i przesłanie gettera, 131, 351, 353
  - czas życia gettera, 355
  - czynności, 355
  - leniwy getter, 354
  - menedżer transakcji, 353
  - wady, 355
- wyodrębnianie i przesłanie metody
  - fabrycznej, 131
    - ukryte zależności konstruktora, 131
  - wytwórczej, 351
    - czynności, 352
    - możliwości zastosowania, 351
- wyodrębnianie i przesłanie wywołania, 349
  - czynności, 350
  - kod po wyodrębnieniu, 349
  - użycie zmiennych globalnych, 134
  - wyodrębnianie metody, 350
- wyodrębnianie implementera, 356
  - czynności, 358
  - klasy w hierarchii dziedziczenia, 359
  - opakowywanie klasy, 89
  - parametr
    - cebulowy, 145
    - zaliasowany, 147
  - przekazywanie instancji klasy do obiektu, 132
  - w klasie
    - ConsultantSchedulerDB, 99
    - OpportunityItem, 100
  - wyodrębnienie interfejsu, 140
  - zależności podczas budowania, 98, 99, 100, 102
- wyodrębnianie interfejsu, 98, 129, 328, 361
  - automatyczne wsparcie refaktoryzacji, 361
  - czynności, 365
  - i funkcji niewirtualnych, 365
  - Java, 145
  - klasy w hierarchii dziedziczenia, 360
  - nadawanie nazw interfejsom, 362
  - opakowywanie klasy, 89
  - osłabienie ochrony konstruktora, 372
  - parametr
    - cebulowy, 145
    - zaliasowany, 147, 148
  - przekazywanie instancji klasy do obiektu, 132
  - stopniowe wyodrębnianie, 361
  - tworzenie
    - falszywego obiektu, 124
    - instancji klasy, 334
  - wycięcie metod, 361
  - względem singletona, 139
  - zależności podczas budowania, 102
- wyodrębnianie klas
  - a dziedziczenie, 272
  - bez przeprowadzania testów, 271, 272
  - duże klasy, 271
  - refaktoryzacja, 259
- wyodrębnianie kodu
  - cele, 297
- wyodrębnianie metod, 88, 114, 222, 411
  - automatyczne narzędzia, 299
  - błędy, 315
    - konwersji typu, 304
  - czynności, 411
  - do bieżącej klasy, 308
  - długie metody, 296
  - gromadzenie zależności, 305
  - liczba powiązań, 304

- wyodrębnianie metod
  - małe fragmenty kodu, 304, 309
  - możliwe błędy, 300
  - powtórne wyodrębnianie, 309
  - proste, 297
  - przykład w Javie, 412
  - rozdzielanie zadań, 159
  - typ węzła, 301
  - wprowadzenie zmiennej rozpoznającej, 300
  - wyłonienie obiektu metody, 306
  - zachowanie sygnatur, 271
  - zestaw przypadków testowych, 300
  - zmiennie instancji, 301
- wyodrębnianie odpowiedzialności, 221
- wyodrębnianie różnic między metodami, 281
- wysunięcia, 295
- wzorzec
  - dekoratora, 89, 91
  - projektowy singleton, 134, 135, 370
    - konstruktor klasy singletona, 137
    - leniwy getter, 354
    - prywatny konstruktor, 372
  - pustego obiektu, 127, 330

X

- xUnit, 66
  - cechy, 66
  - inne platformy, 70
  - prostota i ukierunkowanie, 66

Z

- zachowanie, 22
  - charakterystyka, 196
  - dodawanie, 22
    - do istniejących metod, 85
    - metody, 23
    - w kodzie proceduralnym, 244
  - narzędzia refaktoryzujące, 64
  - pozostawienie, 25, 196
  - przesuwanie do klasy, 115
  - systemu, 199
  - testowanie pozostawienia, 113
  - testy
    - charakteryzujące, 198
    - słonecznego dnia, 204

- usuwanie
  - biblioteka ze szczątkową funkcją, 61
  - zastąpienie w miejscu spoiny, 51
  - zmiana, 22
- zachowanie sygnatur, 87, 130, 215, 248, 271, 314, 346
  - adaptacja parametru, 330
  - wyłonienie obiektu metody, 333
  - zastosowanie, 316
- zagaźniona logika, 199
- zależności, 34
  - biblioteczne, 207
  - dyrektyw include, 141
  - falsywe obiekty, 41
  - globalne, 133
    - rozdzielanie odpowiedzialności w aplikacji, 141
    - zmiana na pole w obiekcie, 140
    - zmiana na zmienną tymczasową, 140
  - kodu od interfejsu, 101
  - między klasami, 39
  - nagłówkowe, 142
  - oddzielanie od innych części klasy, 390
  - pisanie testu, 37
  - podczas budowania, 98
  - poukrywane, 81
  - separowanie, 56
  - tworzeniowe, 81
  - usuwanie, 39
  - zasada odwrócenia, 101
- zapytania, 161
- zasada
  - hermetryzacji, 125
  - odwrócenia zależności, 101
  - otwarte-zamknięte, 291
  - podstawienia Liskov, 116
  - pojedynczej odpowiedzialności, 115, 254, 266
    - na poziomie implementacji, 270
    - naruszenie, 266
  - rozdzielania interfejsów, 267, 268
- zasoby, 137
- zastępowanie, 272
  - biblioteki, 375
    - a hermetyzacja referencji globalnej, 343
    - czynności, 376
  - dyspozytora, 371
  - funkcji wskaźnikiem do funkcji, 393
    - czynności, 395
    - zalety, 395

- obiekту, 377, 381
- referencji globalnej getterem, 396
  - czynności, 397
- zachowania, 403
- zmiennej instancji, 131, 351, 401
  - czynności, 404
  - konstrukcyjne kłębowski, 132
  - setter, 132
  - w Javie, 132
- zbiór własności, 113
- zbrzylenie, 259
- zezwoienia, 155
- zmiany
  - architektury, 225
  - funkcjonalne, 312
  - nazwy klasy, 116
  - wymagań, 9
  - strukturalne, 318
  - typów, 318
  - w klasie, 77, 99, 383
  - w kodzie bez poddawania istniejących klas
    - testom, 77
  - w metodach, 152, 328
    - edytowanie kodu, 314
- zmiany w oprogramowaniu, 21, 73
  - bezpieczne zmiany, 239
  - czas, 95
  - długie metody, 293
  - dodawanie funkcji, 21
  - instancja klasy w jarmie testowym, 121
  - irytujący parametr, 121
  - kiełkowanie
    - klasy, 80
    - metody, 77
  - opakowywanie
    - klasy, 88
    - metody, 85
  - optymalizacja, 24
  - pisanie testów, 195
  - poprawianie błędów, 21
  - powielony kod, 275
  - powody wprowadzania, 21
  - problemy z uruchamianiem metody
    - w jarmie testowym, 151
  - ryzyko podczas edycji kodu, 311
  - skutki zmian, 165
  - ukryta zależność, 128
  - ulepszanie projektu, 23
  - utrzymanie zachowania, 25
  - wiele zmian w jednym miejscu, 183
  - wielokrotne odwołania do czyjejs biblioteki, 209
  - wybór metody do testowania, 165
  - wywołania API, 209
  - zależności biblioteczne, 207
  - zrozumienie kodu, 219
- zmiany w systemie, 27, 76
  - dobrze utrzymanym, 95
  - edytuj i módl się, 27
  - kryj i modyfikuj, 27
  - należyta staranność, 27
  - siatka zabezpieczająca, 27
  - testowanie regresyjne, 28
- zmiennne
  - instancji, 306, 332
    - wprowadzenie gettera, 353
    - zastępowanie, 401
  - globalne, 135, 396
  - singletony, 137
  - szukanie, 141
  - testowe, 300
  - tymczasowe, 78
  - rozpoznające, 300
    - charakteryzowanie klas, 199
    - konwersja automatyczna, 204
    - sesja refaktoryzacji, 303
    - testy dla rozgałęzienia, 202
    - wyodrębniaj to, co znasz, 305
- zorientowanie obiektowe, 230, 247, 250
  - hermetyzacja referencji globalnej, 247
  - programy proceduralne, 250
  - spoiny obiektowe, 247
  - zastępowanie biblioteki, 375
- zrozumienie, 95
  - kodu, 219
    - adnotowanie listingów, 221
    - notatki i rysunki, 220
    - pozyskiwanie wiedzy, 219
    - szybka refaktoryzacja, 222
    - usuwanie nieużywanego kodu, 223
  - skutków zmiany, 222
  - struktury metody, 221

Ż

źródłowe pozwolenie, 147

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Programiści uwielbiają brać udział w nowych projektach, być świadkami ewolucji kodu, mieć wpływ na wybór narzędzi i projektować ich architekturę. Niestety, w ogromnej większości przypadków muszą pracować z kodem mającym sporo lat i pisanym przez wiele osób. Jak sobie poradzić w takim środowisku? Jak dobrać techniki pracy do gotowego kodu? Na te i inne, podobne pytania odpowiada ten wyjątkowy podręcznik.

Dzięki niemu dowiesz się, jak wprowadzać zmiany w zastanym kodzie, tworzyć testy automatyczne oraz modyfikować architekturę rozwiązania. Ponadto poznasz najlepsze techniki pracy z projektami niezorientowanymi obiektowo oraz przekonasz się, że można skutecznie poradzić sobie z przerośniętymi klasami i metodami. Ostatnia część książki została poświęcona technikom usuwania zależności. Ten podręcznik to lektura obowiązkowa każdego programisty. Dzięki niemu Twoja praca z zastanym kodem nabierze nowego sensu.

Dzięki tej książce:

- poradzisz sobie z zastanym kodem
- nauczysz się wprowadzać w nim zmiany
- zastosujesz testy automatyczne
- przeprowadzisz skuteczną refaktoryzację

Praca z zastanym kodem nie musi być nużąca!

		KOD KORZYŚCI Sięgnij po więcej! ▶	
 helion.pl	ISBN 978-83-283-9934-1		
 HELION SA ul. Kościuszki 1c 44-100 Gliwice tel.: 32 230 98 63 helion@helion.pl	 9 788328 399341		
Cena: 99,00 zł			